

Sultanahmed ve Ayasofya
meydanları asfalta
çevrilecek

AKŞAM

İslâm Ansiklopedisi

Maarif Vekilliğince neşrine bağlanan bu büyük ilmi kitabın 7 formalık ilk fasikülü çıkmıştır. Maarif Vekilliği yayın evlerinde ve bütün kitapçılarda arayınız.

Fiyatı: 100 kuruştur.

Sene 23 — No. 7996 — Fiyatı her yerde 5 kuruş

CUMARTESİ 25 Kânunusani 1941

Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam matbaası

Romanya faciası

Zavalı Romanya, harp korkusu uğruna vatanın parçalanmasına razı olduktan, istiklâlini de feda ederek ecnebi işgali altına girdikten sonra da rahat yüzü görmedi, bilâkis bir anarşi memleketi oldu. Halbuki yabancı boyunduruğuna düşmek endişesi, vatani müdafaa etmek azmi millî vicdanda hâkim olduğu müddetçe içerde birlik devam ediyor, intizam bozulmuyordu. Bu da gösteriyor ki bir milletin hürriyet ve istiklâlinden, hattâ vatan topraklarından kan dökmeden fedakârlık edebilmesi o cemiyet içinde diğer ahlakî kıymetlerin de çürümesinde, her türlü aşağı ihtirasların ayaklanmasında âmil olduğu gibi, bir devletin ecnebi nüfuz ve işgalini kabul etmesi de — idare sistemi ne derece sert ve müstebit olursa olsun — millette hükûmete karşı hürmet, sevgi, hattâ korku hislerini kökünden yıkıyor. Romanya, bu suretle, büyük siyasî yanlışlıkların kurbanı olmuştur.

Orada bugün ne gibi hâdiseler cereyan ettiğini iyice öğrenmek mümkün değildir. Gelen haberlere göre demir muhafızlar partisinin müfrit kısmı general Antonesko hükûmetine karşı isyan etmiştir. Bazı yerlerde bunlar hâkimdir, Bükreşte hükûmetin vaziyete hâkim olduğu bildiriliyor. Fakat general Antoneskonun muhtelif beyannamelerinde kullandığı kendini müdafaa edici ve âdeta yalvarıcı lisan kuvvetli bir hükûmet reisine yakışan eda değildir.

Hâdiselerin şekli ne olursa olsun Romanyada millî faciyanın üçüncü ve son perdesi oynanıyor. Birinci perde, Kral Karol zamanında Mihvere hoş görünmek gayretile iş başına getirilen hükûmetlerin iç ve dış politikada yaptıkları değişikliklerle başladı. İkinci perde, general Antoneskonun yeni nizamı iltihak ve alman ordusunun Romanyaya davetile kapandı. Üçüncü perde, kanlı bir dekor içinde, açıktan açığa alman taraftarı unsurların iş başına geçerek Romanyayı doğrudan doğruya alman idaresine teslim etmek gayretini seyrederiyoruz.

Yeni nizam, candan bir tehâlükle ilk anda iltihak eden, fazla olarak işgal altına da alınan Romanyanın bugünkü manzarası bu garip nizamın lehinde olmadığı gibi, Romanya ordusunun hâli de, bu orduyu talim ve terbiye etmek vazifesini ehemmiyetle üzerine almış olan alman askerî heyetinin talim ve terbiye prensipleri hakkında pek iyi fikir vermemektedir. Öyle anlaşılıyor ki Almanlar, kendilerine ilk hizmeti görmüş olan general Antonesko'yu, yeni nizamı tamamen kavramayan bir devlet adamı olarak alaşağı edecekler ve yerine alman nazilerini getirecekler, rumen ordusunu da talim ve terbiyeye kabiliyetli görmiyerek dağıtacaklardır. Romanya faciası bu suretle sona erecektir.

Bulgaristanda ve Yugoslavyada hâlâ yeni nizam işıkları varsa, şu esnada Romanyaya bakarak derin bir düşünceye dalmışlardır. Necmeddin Sadak

Hindicinde harp durdu

Tokio 24 (A.A.) — Bangkokdan alınan haberlere göre, Fransız Hindicini ile Tayland — Slam arasında muhasamat fillen durmuştur. Bir müddetle anlaşması hazırlanmaktadır.

Habeşistanda ileri harekâtı başladı

İngilizler 100 kilometre ilerlediler

Habeş kuvvetlerine Avustralyalı genç bir zabıt kumanda ediyor

Eritrede Keru ve Aikotan zaptedildi, İtalyanlar kaçıyorlar

Habeş İmparatoru Haile Selâsiye

Londra 24 (A.A.) — Habeşistan ordusunun ilk muntazam kâfillesi Avustralyalı genç bir mülâzımın kumandasında düşman arazisinin içine doğru 240 kilometrelik bir yürüyüşe geçmiştir.

Kassala, 6 gün evvel zaptedilmişti. O zamandanberi İngiliz kataları 100 kilometre kadar ilerlemişlerdi. İngiliz hava kuvvetlerinin Habeşistanda Gollam'da kâin Danghila İtalyan üssüne karşı İngiliz hava kuvvetleri tarafından yapılan akından 72 saat sonra İtalyanların hizmetinde bulunan binlerce müsellâh Habeşli köylere dönmek veya Habeş vatanperverlerine iltihak etmek üzere firar etmişlerdir. Bunların adedi, bu mntakada son günler zarfında günde 200 - 300 kadar artmıştır. Henüz 12 yaşında olduğu halde 5 senedenberi babasıyla beraber İtalyanlarla çarpışan Habeş vatanperverlerinden biri şimdi iyi bir nişancı olmuştur. Hartum'dan Times gazetesine gönderilen bir telgrafta göre bu çocuk ormanda kurulan bir pus esnasında öldürülen bir İtalyan generalinin madalyasını göğsünde taşımaktadır.

Eritrede harekât

Kahire 24 (A.A.) — Eritre dağlarında ve Habeşistanın vatanperver Goccam eyaletindeki tepelerde, yerli muhariblerin davulları, her gece, İngilizlerin Eritrede süratli ilerledikleri haberini yaymaktadır. Davullar İtalyanların süratle ricatini ve Keru ile Aikotanın birbiri ardına cabucak düşmüş olduğunu bildirmektedir.

Bu akşam Kahirede öğrenildiğine göre, Keru ve Aikota, İtalyanların istihşas yaptıkları bazı mukavemet teşebbüslerinden sonra İngiliz kuvvetleri tarafından zaptedilmiş ve bir miktar İtalyan esir alınmıştır.

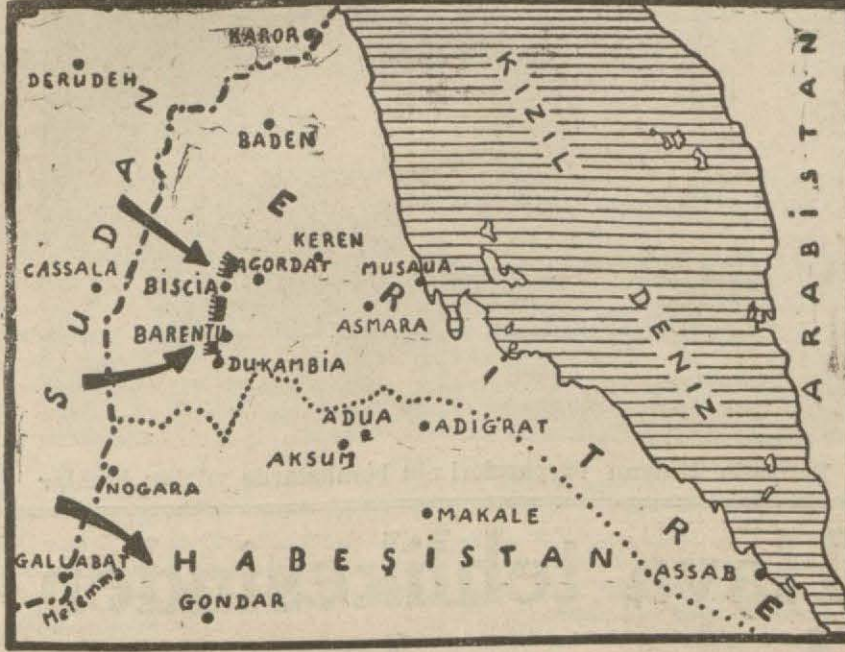
Kahireden bildirildiğine göre, Habeş vatanperverleri İngiliz ileri hareketle büyük cesaretle almaktadırlar. Kahireye Kenyadan gelen son haberler İngiliz kuvvetlerinin Habeş hududunu Rodolf gölü mntakasında da bir çok noktalarda geçmiş olduklarını bildirmektedir.

Devamı 7 nci sahifede

Sicilyada yangınlar

60 mil uzaktan müşahade edildi

Malta 25 (A.A.) — B.B.C.: Dün kuvvetli bir düşman tayyare teşekkülü Malta civarında görünmüştür. Tayyareler bomba atmadan geri dönmüşlerdir. Reuter muhabeirine göre Malta ahâlis, İngiliz tayyarelerinin Sicilya hava meydanlarında çıkardıkları yangınları 60 mil uzaktan görmüşlerdir.

İngilizlerin Eritre ve Habeşistanda taarruz istikametlerini ve İtalyanların Eritrede müdafaa etmek istedikleri Barentu - Biscia hattını gösterir harita

Lord Halifax Amerikaya vasıl oldu

Görüşmelerin bugün başlaması muhtemel

B. Roosevelt yeni İngiliz sefiri ile buluşmak üzere Vaşingtondan Annapolise gitti

Lord Halifax Atlantik denizini «George 5» zırhlısı ile geçti

Lord Halifax

Londra 24 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, İngilterenin Amerika yeni büyük elçisi ile Lady Halifax Vaşingtona gitmek üzere bugün Amerikan topraklarına ayak basmışlardır.

Lord ve Lady Halifax Atlantik denizini «George 5» zırhlısı ile geçmişlerdir. İngiliz Başvekili B. Churchill ve eşi Lord ve Lady Halifax'a İngilterenin şimaline kadar refakat etmişlerdir. Şimal sahilinde bulunan bir üste kendilerile vedalaşmışlardır.

«George 5» zırhlısının hizmette bulunduğu ilk defa olarak bu suretle resmen bildirilmiş oluyor. Bu gemi aynı sınıfa mensup, dünyanın en büyük, en kuvvetli silâhlarla mücehhez ve en iyi himaye edilmiş bir zırhlısından biridir.

Vaşington 24 (A.A.) — Reuter: B. Roosevelt, bu akşam otomobile Vaşingtondan hareket etmiştir. Reisin nereye gittiği bildirilmemiştir. Fakat pek muhtemel olarak B. Roosevelt, İngilterenin yeni büyük elçisi Lord Halifax ile buluşmak üzere Annapolise gitmiştir. Eğer bu teyüid ederse bir Amerika Birleşik devletleri reisi, devlet reislerinden başka bir şahıs muvasalatında karışmak üzere Beyaz sarayı ilk defa olarak terketmiş bulunacaktır. Maamafih şu cihet nazarı dikkate alınmaktadır ki bir milletin Hariciye Nazırı bir yabancı hükûmet nezdine bu milletin mümessili olarak gönderilirse, o zaman o zat, herhalde lâlettayin bir büyük elçi değildir.

Londra 24 (A.A.) — Haber alındığına göre, Amerikaya gitmiş olan büyük elçi Lord Halifax'a Ha-

(Devamı 7 nci sahifede)

Dikkatler:

Bekçilerin geçimi

Bekçilerin vaziyeti eskiden pek hâkaniyetisizdi: Zengin mahallelerdeki yerli büyük bir kazanç temin ederlerken fakıra semtlerindeki meslektaşları sıkıntı içinde kalıyorlardı. Şimdi hepsi muayyen bir aylığa bağlanacaklardır. Emniyet müdürü de Ankara'da bu bahsi konuşuyormuş. Prensip itibarile doğru bir şey. Lâkin bu sefer de aksine bir haksızlık zühur etmesin: Zengin mahallelerinde gıda fiatları bazan iki üç misli pahalıdır. Bunu da göz önünde tutmalı.

Bekçileri müreffeh yaşatmak her halde hem lâzım, hem de akıllıcadır.

BU SABAHKI TELGRAFLAR

İngilizler Derne üzerine yürüyorlar

Derneye varmalarına 60 kilometre kaldı

Tobrukta alınan esirler 25,000 kişiyi buldu

Londra 25 (A.A.) — B.B.C.: Tobrukta zapteden İngiliz kuvvetleri garbe doğru ilerliyorlar. Elyevm Tobrukun 70 kilometre garbinden Derne ile Tobruk arasında yarı yola varmışlar, hattâ öncü müfrezeleri Gazaleye girmişlerdir. İngiliz kuvvetlerinin Derneye varmaları için 60 kilometre kalmıştır.

Londra 25 (A.A.) — B.B.C.: Tobrukta yangınlar söndürülmüştür. Kasabanın oturulacak bir hale getirilmesi ne çalışılıyor.

Ajans haberlerine göre Tobrukta esirlerin miktarı 25,000 i bulmuştur. İngiliz donanması yaralıları ile esirlerin nakline yardım ediyor.

Kahire 25 (A.A.) — B.B.C.: Orta şark İngiliz kuvvetleri başkumandanı general Wawell perşembe günü Tobruk istihkâmlarını ve müdafaa hatlarını teftiş etmiştir.

Yunanlılar 4 günde 530 esir aldılar

Yunanlılar yeni müstahkem tepeler zaptettiler

Atina 25 (A.A.) — Resmî Yunan tebliği: Mevzii hareket esnasında mühim muvaffakiyetler kazanılmış 100 esir alınmış, bol miktarda malzeme iğtinam edilmiştir.

Londra 25 (A.A.) — Dün akşam resmî bir Yunan sözcüsü Yunanlıların 21 ile 24 ikincikânun arasında İtalyanlardan ikisi binbaşı, 17 si küçük zabıt 530 esir aldıklarını söylemiştir.

Merkez cephesinde Yunanlılar havanın fenahlığına rağmen taarruz ederek müstahkem tepeler zaptetmişlerdir. İtalyanların mukabil taarruzu akim kalmış ve kendilerini ağır ziyat verdirmişlerdir. Reuter muhabeirine göre İngiliz ve Yunan tayyareleri Elbasan civarında İtalyan mevzilerini bombardıman etmişlerdir. İtalyan esirleri arasında zabıterin miktarı artmaktadır. Bu hal maneviyat bozukluğunun askerlerden sonra İtalyan zabıterleri arasında da sırayet ettiğini gösterir. İtalyan esirleri, İtalyan ordusunda laşe vaziyetinin pek vahim olduğunu söylüyorlar. Birçok askerler, uzun zamanından beri et yiyememişlerdir.

Bükreş 24 (A.A.) — Havas: General Antonesco, ordunun müzaheretile vaziyete hâkimdir ve memleketinde nizam yeniden tesis edilmiştir.

General Antonesco, halka hitaben ikinci bir beyanname neşretmiştir.

General Antonesco, bu beyanname-sinde, mitralyözlerle ve toparla hükûmet binaları üzerine ateş eden 600 âsinin teslim olmaya icbar edildiklerini ve memleketin her tarafında devlet otoritesinin hüküm sürmekte olduğunu bildirmiştir. General, bütün Rumenleri, resmî makamlar, devlet ve ordu ve kral etrafında birleşmeye davet etmiştir.

Demir muhafız teşkilâtına mensup valilerin yerine albaylar tayin olmuştur. Bunun üzerine vilâyetlerde bazı hâdiseler vukua gelmiştir. Bu hâdiselerin birinde lejyoner şeflerinden Salagio ölmüştür.

Hâdiselerin mesulleri büyük bir faaliyetle araştırılmaktadır. Milletin mevcudiyetini tehlikeye koymuş olan müfrit unsurlara karşı ağır cezalı tedbirler alınması beklenilebilir.

Kabinede değişiklikler yapılması bahsinde muhtelif mahfillerdeki kanaat, general Antonesconun buhar esnasında cesaretle kendisine müzaheret eden unsurlardan ayrılmıyacağı merkezindedir.

Macaristanla telefon muhaberatı, bu sabahtanberi yeniden tesis edilmiştir.

Bükreş 24 (A.A.) — Rumen P. T. T. idaresi telgraf servislerinin yeniden başladığını bildirmektedir.

Bükreşteki son isyan tafsilatı

200 Rumen askeri maktol düştü

Alman askerleri Bükreş ihata ederek müfritlerin şehre girmelerine mani olmuşlar

Bükreş 25 (A.A.) — Dün akşam neşredilen resmî tebliğ, Bükreşteki son isyanlar hakkında bazı tafsilat veriyor:

600 asl. Rumen askerlerine ateş etmişler, bazı resmî binaları işgal etmişlerdir. Fakat posta, telgraf ve telefon idaresi, Antonesco taraftarlarının elinde kalmıştır. Şimdi, Antonesco vaziyete hâkimdir. Telefon miktarı belli değildir de yüksek olduğu zannedilmektedir. Posta, ve Telefon idaresini müdafaa ederken 200 Rumen askerinin telef olduğu zannediliyor.

Bükreşin bazı kısımlarında büyük hasarat olmuştur. Bükreş 25 (A.A.) — B.B.C.: Reuter muhabeirine göre perşembe sabahı Alman askerleri Bükreş ihata etmişlerdir. Almanlar, şehirden 4 mil uzakta durmuşlardır. Kargaşalıklara iştirak etmemişler, fakat müfritlere yardım için taşradan gelenlerin Bükreşe girmelerine mani olmuşlardır.

Bükreş 25 (A.A.) — B.B.C.: General Antonesco dün millete hitaben neşrettiği beyannamede son isyana iştirak etmiş olanları Horio Sima taraftarları da dahil olmak üzere himaye eden ve gizleyenleri ağır cezalar ile tehdid ediyor. Zırhlı kamyonlar ve devriyeler Bükreş sokaklarında dolaşıyorlar. Bükreşte sükûn ve asayiş avdet ediyor.

B. Roosevelt

Lord Halifax'ı hususî yatında kabul etti

Vaşington 25 (A.A.) — B.B.C.: Reist-cümhur B. Roosevelt, dün hususî yatı ile Lord Halifax ile zevcesinin vasıl oldukları limana gitmiş, İngiliz sefirile refikasını yatında kabul etmiştir. Müteakiben üçü bir arada otomobile Vaşingtona gitmişlerdir.

B. Wilkie Lizbona geldi

Lizbon 25 (A.A.) — B.B.C.: B. Wilkie Clipper tayyaresiyle Lizbona gelmiş, bir an evvel İngiltereye gitmek istediğini söylemiştir.

Firarî Suriye liderleri

Londra 25 (A.A.) — Müstakil Fransız ajansının öğrendiğine göre, Şehbenderin ölümü esnasında Irak'a iltica etmiş olan Suriye teşrii meclisinin sabık reisi Lütfi bey Haffar, Şama dönmüştür. Cemil Mardam beyin de bugünlerde Şama dönmesi beklenmektedir.

— Morfinsiz çeksem dayanabilir mısınız?
— Ne diyorsunuz doktor, dün karım otuz beş liraya bir iskaripin aldı da vık demedim!..

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Harp tebliğleri

İngiliz tebliği

Maraua ve Derne yeniden bombardıman edildi

Kahire 24 (A.A.) — İngiliz hava kuvvetlerinin tebliği: İngiliz hava kuvvetlerine mensup bombardıman tayyareleri, dünkü perşembe günü yeniden Apolloniya hücum etmişlerdir. Bombalar, kırlar arasında ve tayyare meydanının cenup kısmına düşmüş ve infilâklar 50 kilometreden müşahede edilen yangınlar çıkarmıştır.

Apolloniyanın 80 kilometre cenubu şarkisinde kâin Maraua ile Derneye de hücum edilmiş ve bombalar Denede binalar ve Maraua da tayyareler üssüne düşmüştür. Bu iki hücum hakkında tafsilât henüz gelmemiştir.

Avcı tayyarelerimiz, bütün gün keşif hareketlerine devam etmişler ve çok uzaklara da gitmişlerdir.

Şarkî İtalyan Afrikasında, cenubi Afrika birliği tayyareleri, Adisababın 200 kilometre cenubunda Sacciamanna üzerine muvaffakiyetli bir hücum yapmışlardır. Bu hücum neticesinde dört düşman tayyaresi tamamen tahrip edilmiş ve başka tayyareler de çok hasara uğratılmıştır. Bundan başka tayyare meydanında idare binaları da bombardıman edilmiştir.

Adisababın 400 kilometre cenubunda Negelliye de hücumlar yapılmış ve şehirde resmi daireler hasara uğratılmış ve kamyonlar muvaffakiyetle bombardıman edilmiştir.

Keruda avcılar himayesinde seyreden birkaç düşman bombardıman tayyaresi, cenubi Afrika birliği avcıları tarafından karışılmış ve vukua gelen muharebede bir düşman tayyaresi düşürülmüş ve diğer bir kaç tayyare de hasara uğratılmıştır. Başka bi. (C: A. 133) yerde tahrip edilmiştir.

Bütün bu harekâta iştirak eden tayyarelerimizin hepsi salimen üslurine dönmüştür.

Eritrede zaptedilen yerler

Kahire 24 (A.A.) — İngiliz umumî karargâhının tebliği: Trablusta, kitalarımız garbe doğru ilerlemeğe devam etmektedir.

Eritrede İtalyan kuvvetleri Keru ve Aikotayı tahliye ederek ricata devam etmektedir.

Habeşistanda Habeş vatanperverlerinin son zamanlarda Tana gölü cenubunda ve garbmdeki faaliyetleri hakkında gelen raporlara göre, düşman kuvvetlerine zayıf verdirilmiştir.

Kenyada büyük bir sahada, hududa kadar ve hududun ötesinde şiddetli devriye hareketleri olmuştur. Pek az düşmana tesadüf edilmiştir.

İtalyan tebliği

Şarkî Afrikadaki İngiliz makineli kuvvetlerle muharebeler oluyor

İtalyada, bir mahal 24 (A.A.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 231 numaralı tebliği: Yunan cephesinde keşif kolları hareket etmesinde bir miktar esir ve otomatik silah alınmıştır. Tayyarelerimiz küçük çapta bombalarla düşman kitalarını bombardıman etmişlerdir.

Bingaziye tayyarelerimiz düşmanın makineli vesaitini ufak çapta bombalarla bombardıman etmiş ve keşif bir mitralyöz ateşi altına almıştır. Düşman hava kuvvetleri Derneyi bombardıman etmişlerdir. Tobruk müstahkem mevkiinin garp mntakasında müfrezelerimiz dün bütün gün anudane bir mukavemet göstermişlerdir.

Şarkî Afrikada Sudan cephesinde ve Somalide Kenya cephesinde cüzutamlarımızla düşman makineli kuvvetleri arasında muharebeler cereyan etmektedir. Tayyarelerimiz kahrmanca kitalarımıza yardım etmektedirler.

Ege mntakasında 22/23 sonkânun gecesi düşman tayyareleri bir mahallin üzerinden uçarak bir kaç infilâkları bomba atmışlardır. Bir ev hafifçe hasara uğramıştır. İnsanca zayıf olmuştur.

Alman hava kuvvetleri Malta üssündeki hedeflere yeniden taarruz etmişlerdir.

Bir Yunan gazetesi yazıyor:

«İtalyanın adı artık İtalya değildir»

«Balkonlardan yapılan o parlak hitabelere elveda...»

Atina 24 (A.A.) — Atina ajanı bildiriyor: Katimerini gazetesi, İtalyanın mağlûbiyetine tahsis ettiği başmakalesinde diyor ki: İtalya üzerine ne iş aldı ve ne yaptı? Cenubî Fransa'da hiçbir şey yapmadı. İlk İtalyan kurşunu sıklımdan evvel Fransa'yı yıldı.

Akdenizde mutlak bir âciz içinde çırpındı durdu, İngiliz gemi kafilelerinin geçmesine mani olamadı, hiç bir kontrol tesis edemedi.

Afrikada dayak üstüne dayak verdi ve dayak yemekte de devam ediyordu.

Yunanistanda, şimdiye kadar general değiştirmekten başka bir şey yapmadı.

İşte şimdi de İtalya avucunu açmış müttefikinden sadaka istiyor. İtalyanın adı artık İtalya değildir. Onun adı mühver olmuştur. Artık kendisinden bahsetmez olmuştur. Hep müttefikinden bahsediyor. Artık büyük sözlerle elveda. O büyük meydanlardaki nutuklara, balkonlardan yapılan o parlak hitabelere hep elveda... «Biz İtalyanlar» sözü yerine «aman yardım» sözü kaim oldu. Fakat ne yardımı? Asker mi? İtalyanın sekiz milyon askeri vardır. Gemi mi? Labından fazla gemiye maliktir? Kâfi derecede tayyarem yok derse İtalya yalan söylemiş olur.

Hethalde İtalya, yardım olarak kendisinde olmayan cesareti müttefiklerinden istiyor.

Bu istediği yardımın Akdenizdeki vaziyetini düzeltip düzeltmeyeceğini bilmiyoruz. Fakat zaman geçmeden hâdiseye bir tarih koyup tesbit etmiş olmak için şunu kaydedelim ki, bugünden itibaren İtalya Almanya'dan yardım istiyor. İtalya kati ve mutlak olarak mağlûp olmuştur.

Arnautlukta

İtalyanlar ağır zayıf vererek çekiliyorlar

Atina 24 (A.A.) — Resmi Yunan sözcüğü demiyor ki: «Arnautlukta merkez cephesinde Yunanlılar son yaptıkları taarruzda aralarında bir çok da subay olmak üzere yeniden iki yüz İtalyan esir etmişler ve hepsi türlü harp malsesine ele geçirilmiştir. İtalyanların 1.500 metreden daha yüksek tepelerdeki yeni mevzileri de zaptolunmuştur. İtalyanlar ağır zayıf vererek çekiliyorlar.

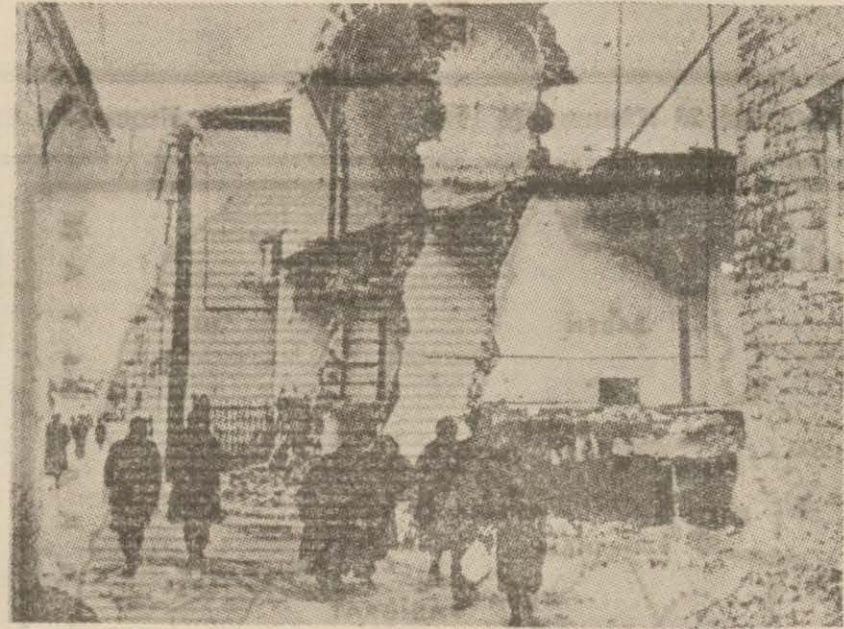
Daha şimalde, Yunanlıların ileri bir hareketi sayesinde düşmanın taarruzu tardedilmiştir. Bu taarruzda düşmanın zayıflığı bilhassa aşırı olmuştur. Londra 24 (A.A.) — Daily Telegraph gazetesine göre Arnautlukta merkez cephesinde 22 İkincikânunda 100 kamyondan mürekkep bir İtalyan kafilisi Yunan hava kuvvetleri tarafından tahrip edilmiştir. Bir Yunan bombası bir kayayı delmiş ve kaya da yuvarlanarak yolu tıkamış olduğundan kafilie hareketası kalarak kolay bir hedef teşkil etmiştir.

Londra 24 (A.A.) — Millî Yunan bankası Görice ve Ergeri üzerine sened tediyelerini kabul ettiğini bildirmektedir.

Alman tebliği

İrlandanın garbinde İngiliz ticaret vapurlarına taarruz edildi

Berlin 24 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği: Dün yapılan silahlı keşif uçurları esnasında Alman tayyareleri İngilterenin şark sahilinde bir finanda askeri ehemmiyette hedefleri bombardıman etmişlerdir. Uzun mesafe tayyareleri İrlandanın garbinde mecmu 8100 tonlâtuluk silahlı iki düşman ticaret vapuruna taarruz etmişlerdir. Bu iki vapur batırılmıştır. Beş bin tonluk diğer bir vapur hareketsiz, alevler içinde ve kuvvette yana yatmış bir vaziyette kalmıştır. Keza 12.000 tonluk bir eşya vapurunda da atılan bombaların tevdi ettiği müteaddit şiddetli infilâklar müşahade edilmiştir. Bu eşya vapuru İngilterenin şark sahili açıklarında bulunuyordu. Bir hava muharebesinde düşmanın bir tayyaresi düşürülmüştür.

Yanyada İtalyan tayyareleri nin bombalarile yıkılan binalar

Hava tehlikesinden korunma denemesi

Nasıl hareket edileceğine dair Vilâyet bir tebliğ neşretti

İstanbul 24 (A.A.) — İstanbul vilâyetinden tebliğ edilmiştir:

1941 İkincikânununun 28 - 31 tarihleri arasında tayyare tehlikesine karşı İstanbulda pasif korunma denemeleri yapılacaktır. Bu denemelerde nasıl hareket edileceğini bildiriyoruz. Aşağıdaki hususlara riayet etmeyenler cezaya çarptırılacaktır:

Halkın riayete mecbur olduğu hareket tarzı:

1 — Alârm, yani tayyare hücumunun başlangıcı canavar düdüklemleri haber verilecektir. «Canavar düdüklemleri kuvvetlenip azalan seslerle üç dakika devam eder.»

2 — Alârm işaretli olan canavar düdüklemleri ışıltır ışıltır halk, telaşa kapılmadan hemen evlerine girmek üzere hareket edecektir.

Devamı 7 nci sahifede

Almanların Balkan plânları

Times'in diplomatik muhabiri ne diyor?

Yunanlılar her türlü tavassut fikrini reddediyorlar

Londra 24 (A.A.) — Times gazetesinin diplomatik muhabiri yazıyor: Almanların Balkanlardaki plânları hakkında Londraya yeni haberler gelmiştir. Hider, Romanyadaki garnizonunu takviye etmektedir. Romanyada bir taraftan Almanya diğer taraftan Almanya ile beraber çalışmak isteyen Demir muhafızlar, diğer taraftan Almanya tipinde olmamak şartile Romanyanın nazi olmasını isteyen Demir muhafızlar arasında kargaşalıklar zuhur etmiştir.

İngilizler, Türk hükûmeti ve erkânıharbiyesi ile yaptıkları bütün mükâlemelerde Türklerin Almanlar tarafından cenubu şarkî Balkanlardaki menfaat sahalarına yapılacak bir tehdide karşı mukavemet hususundaki azim ve kararlarını müşahade etmişlerdir.

Bugün Alman tazyikine maruz kalan Balkan milletleri, Almanya tarafından Selânin ve Ege denizi sahillerinin işgalinin kendi istiklallerine nihayet vereceğini anlamışlardır. Yunanlılar, her türlü tavassut fikrini metanetle reddetmekte ve muharebede sonuna kadar müttefikleri İngilizlerle beraber olacağını bildirmektedirler.

B. Mussolini, Devlet Nazırı Farinaci'yi azletti

Londra 24 (A.A.) — Müstakil Fransız ajansı bildiriyor: Daily Express gazetesinin İtalyan hududundaki muhabirine göre, B. Mussolini yahudi aleyhtarlığı ile tammmiş olan devlet nazırı Roberto Farinaci'yi vazifesinden affetmiştir. Frankfurter Zeitung gazetesi, Farinacinin tayyare yüzbaşısı enfatile Amavutluğa hareket ettiğini bildirmektedir.

Gümrük ve İnhisarlar Vekilinin mesaisi

Evvelki gün Ankaradan geirmiş gelen Gümrük ve İnhisarlar Vekili B. Rafî Karadeniz dün gümrük işleri etrafında tedkikler yapmış ve bazı izahat almıştır. Vekilin pazar akşamı Ankaraya dönmesi muhtemeldir.

İtalya gözünü Balkanlara çevirmiş

Fakat Alman yardımı olmadıkça burada muvaffakiyet kazanması mümkün değil

Londra 24 (A.A.) — Müstakil Fransız ajansı bildiriyor: Libya'da uğrılan mağlûbiyetler üzerine B. Mussolininin şimdi Balkanlarda bir muvaffakiyet elde etmeğe karar verdiği tahmin edilmektedir. Avloniya takviye kitalarının akını şüphesiz bu suretle izah edilebilir. Bununla beraber askeri münekkidler, karlı dağların teşkil ettiği maniaların takviye kitalarının işesinde tesadüf edilen müşkülâtın İtalyan mukavemetinden ziyade Yunan ileri hareketine mani olduğu kanaatini izhar etmektedirler. Arnautlukta Bardia ve Tobruk'daki İngiliz muzaferiyetleri ölçüsünde bir muzaferiyet, teknik sebebler dolayısıyla kolaylıkla elde edilemez. Zaptedilen bir dağ silsilesinin arkasından diğer bir dağ silsilesi gelmektedir. Bu sebeplerdir ki, sevkilceys bakımından parlak bir muvaffakiyet olan Klisura'nın zaptı düz arazide kazanılan aynı ehemmiyette bir muzaferiyetin göze çarpan neticelerini vermemiştir.

Bu noktaya işaret edildikten sonra şurasını da ilâve etmek lâzım gelir ki İtalyanlar, Yunanlıların ilerlemesine mani olmağa muvaffak olarlarsa bile, yavaş yavaş aynı müşkülât ile karşılaşacaklardır. Daha müsaid hava şartları içinde hareket edecek olan adedece faik kuvvetlerle bir mukabil taarruz yapsalardı İtalyanlar müşkülâtla mücadele etmek mecburiyetinde kalacaklardı. Esasen dağlık arazide bu faik kitaların yayılması da oldukça müşkül bir iştir.

Binaenaleyh İtalya için Almanların yardımını olmadan Balkanlarda hiç bir muvaffakiyet ihtimali yoktur. Fakat Almanya yardım etmeği kabul etse bile bunu İtalyaya Balkanlarda bir imparatorluk hediye etmek için yapmayacak, başka yerlerde olduğu gibi bu mntakada bir Alman hegemonyası tesisi için yapacaktır.

Ticaret Vekili bugünlerde gelecek

Ticaret Vekili B. Mümtaz Ökmenin bugünlerde geirmiş gelmesi beklenmektedir. B. Mümtaz; Vekâletin son ittibaz ettiği bazı kararların tatbikatı üzerine meşgul olacak, ağıle ihtimal buradan da İzmir'e geçecektir.

İngilizler Bingaziye girecekler mi

Times gazetesi: «Bu mümkündür, fakat tedkiki lâzım gelen bir meseledir» diyor

Londra 24 (A.A.) — Times gazetesinin askeri muharriri yazıyor: «Tarihî ordusunu ilkiye ayırarak bunları birbiri arkasından harbe sokmak suretile hasmın işini kolaylaştıran bir düşmana henüz tesadüf edilmemiştir. İşte Graziani evvelâ Bardia'da sonra da Tobrukta bu suretle hareket etmiştir.

Bingaziye kadar olan sahanın işgali mümkün olup olmayacağı meselesi evvelce tedkik edilmişti. Bu sahanın işgali kabil olduğuna şüphe yoktur. Ancak bu hareket arzuya gayan midir, ve ihtiyatlı bir hareket midir? Arzuya gayan olmasının derecesi İtalyanlar için tevdi edeceği neticelere değil, Akdenizdeki Alman müdahalesini durdurmak için yapılan kara ve deniz askeri plânlarla böyle bir işgalin ne dereceye kadar kabili telif olduğu noktasına bağdır.

İtalyan radyosu ne diyor?

Londra 24 (A.A.) — Tobrukun sukutunu mazur göstermek isteyen İtalyan radyosu, şarktan bir taarruza intizar edilmediğini ve istihkâm işlerinin bir günde yapılamayacağını beyan etmektedir.

Albay Donovan Belgradda

Yunanistan, Türkiye, Filistin ve Misiri da ziyaret edecek

Belgrad 24 (A.A.) — B. Rooseveltin hususî mümessili albay Donovan evvelki akşam Belgradda gelmiş ve dün sabah Başvekil tarafından kabul edilmiştir. Mülakat yarım saat sürmüştür.

Albay Donovan, gazetecilerle yaptığı görüşmede, Belgradda iki veya üç gün kalacağını, kral naibi prens Paulü, Başvekil muavini B. Maçek'i harbiye nazırını ve diğer muhtelif askeri şahsiyetleri ziyaret etmek arzusunda bulunduğunu bildirmiştir.

Albay Donovan, B. Rooseveltin prens Paule hususî bir mesajını hamil olup olmadığı sualine cevap vermekten imtina etmiş ve yalnız vazifesinin B. Sumner Wellesin vazifesine hiçbir suretle benzemediğini söylemekle iktifa etmiştir.

Albay Donovan, bir gazetecinin malûmat toplamak veya had malûmat vermek için mi geldiği sualini de cevapsız bırakmıştır. Albay, seyahatinin bundan sonraki kısmı hakkında demmiştir ki:

«Belgradtan sonra Atina ve oradan da sıra ile Türkiye, Filistine ve Misira gideceğim. Şubat ortalarına doğru Misira varmış olacağımı zannediyorum. Bilâhare «Avrupada başka bir seyahat yapmağım da mümkündür.»

Albay Donovan, ayrıca yolda mühim diplomatik vesikaların değil fakat pasaportunun kaybolmuş bulunduğunu söylemiştir.

Bir İtalyan işe gemisi batırıldı

İngilizler bir İtalyan gemisini zaptettiler

Londra 24 (A.A.) — Associated Press'in bir telgrafına göre Maria Giovanna ve Tiberio isimlerinde 400 tonluk iki İtalyan motörlü gemisi bir İngiliz muhrihi tarafından Libya sahili açıklarında zaptedilmiştir.

Londra 24 (A.A.) — Amirallik dalresinin tebliği: Akdenizde denizaltılarımız, İtalyanın Afrikadaki ordusu ile deniz mntakasını kesmek vazifelerini muvaffakiyetle ifada devam etmektedir.

Akdeniz Başkumandanı, Parthlam denizaltısının İtalyanın cenubunda ceman 7000 tonlâtuluk ağır suretle yüklü bir İtalyan işe gemisini batırdığını bildirmektedir.

Kısa mülakatlar

On yedi yaşındaki dansöz neler anlatıyor?

İkinci üzeri Parkotelde bir ahbabımı ziyarete gitmiştim. Kendisiyle görüştüm; çıkarken, bomboş büyük salondan doğru, kulağıma bir piyano ve kastanyet sesi geldi. Merak edip o tarafa yürüdüm. Bir de ne göreyim? İstanbul aylardanberi alâkalandıran genç dansöz Carmen Pady, elinde ziller, talim yapıyor! İspanyol dansına rağmen, sırtında bir süveter ve lacivert bir plaj pantolonu! Seyirciler birkaç garsondan, ve oteldeki ecnebi iki misafir bayandan ibaret.

Dansı bitince yalnız ben alkışladım. Dansöz gülümsedi. Yanına yaklaşmak istedim. Aramıza sert çehreli bir bay girdi. Ondan müsaade almaksızın arzuma muvaffak olamayacağımı anladım. Gazeteci olduğumu söyleyerek müsaadeyi aldım. Genç kız:

— Babamdır... - diye gülümsedi. - Aynı zamanda orkestramızın emprezaryosudur... Fakat benim jandarmam... Yani kimseye görüşmeme müsaade etmez... O da, beraberimizde olan annem de beni daima göz hapsinde tutuyorlar.

— Tabii... Küçüksünüz...

— On yedisindeyim.

— Dansa ne zaman başladınız?

— Beş yaşından itibaren... Ders aldım... Şimdi de gördüğünüz gibi, her gün lâakal bir saat çalışıyorum... Kendim Madridliyim... Muhtelif İspanyol dansları vardır, bilirsiniz: Klâsik dans, Saragos taraflarının Jota'sı, Sevill'in Sevillanası ve Andalozun Flamenca'sı... Ben bunu en fazla seviyorum...

Ve bana göstermek için, zarif kıvrımlarla oynadı. Sonra nazenin yürüyüşle tekrar yanıma yaklaşıyor:

— İstanbula ikinci defa geldik... - dedi. - Daha evvel İtalyadaydık. Orada tiyatrolarda oynuyorduk. Burada bizim için münasip tiyatro yok... Sinemada da çalışıyorum... Fakat harp her şeye mani oldu...

— Bütün bu söylediklerinizi gazeteye yazacağım... Başka bir şey ilâve etmemi ister misiniz?

Genç kız, gençliğinden ve güzelliğinden ziyade artistliğine güveniyordu belli! Bir sanatkar gururule:

— Orkestrayı ben idare ediyorum... Lütfen onu da yazınız! - dedi.

Yürük Celebi

Tütün satışları

Ticaret Vekâleti hesabına tahsis olunan para arttırılıyor

Ankara 24 (Telefonla) — Koordnasyon heyetinin millî korunma kanununun 26 nci maddesine istinaden doğrudan doğruya müstahsil den tütün mübayası için Ticaret Vekâleti hesabına yerli ürünler Türk Anonim şirketi ve Türk limitet şirketi namına tahsis olunan 2 milyon liralık mütedavil sermayenin arttırılmasına dair olan kararın bugünkü Resmî Gazete ile neşrolunarak meriyete girmiştir.

Ne demeli ?

«Ümüd», «timid», «umut» bu üç şekilde hangisini demeli? Gazeteler arasında münakaşa oluyor. Bu arada bizim de fikrimizi «öyleyeceğimize» refiklerimize tahmin olunuyor. Ümüd, her ne kadar eski sairlerce kullanılmışsa da artık köheleşmiş bir şekildedir. Ümüd en müstemelidir. Umut öz türkçe ve hoş türkçe olmakla beraber konuşma diline ancak kıyıda köşede geçmiştir. Daha ziyade kitabî bir sözdür. Onun için:

«Ümüd»

dememeli;

«Ümid» yahut «umut»

demeli!

AKŞAMDAN AKŞAMA

Larousse ansiklopedi-
sinde Türk meşahiri

Sağdan soldan işitiyorum:
— Efendim, bizim İnönü Ansiklopedisi yapılırken fransızca «yirminci asır Larousse'unu» esas itti-haz etmeli... Galiba öyle de yapacaklardır... Mesele kolay... Olur, biter

Tabiatile pek sathî görüş.

Katiyen olup bitmez.

İlk adında bu yolun yanlışlığı nazara çıracaktır. Ben kendi şahsına maarifin böyle sakim bir tarzı ihtiyar etmeyeceğine eminim.

Evvelâ bunun için ki, bir Fransız Ansiklopedisinde Fransaya taallük eden dördüncü derecede bir generalin ismi geçer, resmi konulur; büyük bir Türk mimarının bahsi geçmez. Coğrafi isimhaslar da ona göredir. Fransayla taallüku olan kasabalara kurk satır ayrılmıştır; olmu-yanlara dört satır.

Başka bir garabet de göstereyim: Mimar Sinandan, Tevfik Fikretten, Rıza Tevfikten bahseden dört beş satır mukabilinde, B. Rıza Nura dair, 25 satırla şöyle uzun uzadıya malûmat veriliyor:

Sinopta 1879 da doğmuş Türk gazetecisi, tarihçisi ve siyaset adamıdır. Evvelâ İstanbul tıp fakültesinde çocuk cerrahî profesörlüğü yapmıştır ve Türkiyeye 1908 kanunu esasını bahşeden inkılâp hareketine gayet faal şekilde iştirak etmiştir. Sinop mebusu seçildikten sonra, İttihad ve Terakkiden ayrılmış, Mecliste bir muhalefet fırkası kurmuştur. Muhtelif seferler hapis ve sonra nefyedildi. Faaliyetine Arnavutlukta devam etti. Bu ülkenin padişaha karşı isyanına iştirak eyledi. 1914 - 1918 Cihan harbinden sonra Sinop mebusu seçildi ve Ankara Cümhuriyet hükûmetinin teşekkülüne iştirak etti. Maarif Vekilliğinde bulundu. Seri halinde bir çok hars müesseseleri kurdu. Türk dilinin saflaşdırılmasına dair emir-nameler çıkardı. Zaman zaman Şahiye ve İçtimai Muavenet Vekili ve Haricîye Vekili oldu.

1921 de Moskovada Türk - Rus muahedesi ve 1922 de Harkofta Türk - Ukrayna muahedesi ve Türk - Polonya muahedesi ih akdetti.

Türkiyede kilise (?) ile devlet işlerinin birbirlerinden ayrılmasına girişti. Türkiyeden hükûmdarlığın ilgasını temin eden lâiyhayı kaleme aldı ki, bu ittifakla kabul edilmiş; 23 tesrinvevvel 1923 inkılâbı meydana gelmiştir. Sonra siyasi hayat-tan ayrılarak Parise çekildi. Tarihle ve edebiyatla uğraştı. Elli iki eserin müellifidir. Bunlardan biri Türk tarihidir ve on dört cildliktir.

B. Rıza Nura dair pek çok vatan-daşlarımız bu satırlardan kendileri için meçhul bir takım malûmat edineceklerdir. Bazıları da, «acaba inkılâplarımızın yarısını o mu yapmış?» diye şaşıracaklardır. Ve kimi de tereddüde düşecektir: «Yirminci asır Larousse'unun Türkiyeye taallük eden faslı kim meydana getirdi?»

Aynı lügatta meselâ Abdülhak Hâmid, Ziya Gökalp, Yahya Kemal ilh gibi meşahirimiz hakkında tek-satır yoktur.

Herhalde bir müvazenesizlik. Ve herhalde, İnönü Ansiklopedisi, tam manasile Türk zaviyesinden yazılmış, kimsenin taklidi, adaptasyonu olmıyan bir eser hâlinde, bir âbide hâlinde yükselmelidir.

Bu münasebetle, Larousse mües-sesini de Türkiyeye taallük eden bahisleri tekrar gözden geçirmeye davet ederiz.

(Vâ - Nü)

ŞEHİR HABERLERİ

Genişliyecek
yerlerBaşta paket postanesinin
karşısı ve Galatasaray
kavisi var

Sirkedide Beşir Kemal eczanesinin karşısındaki köşeyi teşkil eden dükkanların yıktırılma işine devam edilmektedir. Belediye, burasını derhal tanzim edecektir. Münakale Vekâleti, paket postanesi karşısındaki köşenin de münakalatın süratle yapılabilmesi için, tramvay idaresi tarafından istimlak edilerek yıktırılmasını istemiştir.

Galatasaray karakolunun da İktisad ve Maarif Vekâletleriyle Belediye arasında yapılacak anlaşmadan sonra yıkılmasına başlanacağından burası bir mikdar genişleyecektir. Galatasaraydan Tepebaşına sapan tramvay caddesindeki kavşık pek dar olduğundan bu köşenin de bir tarafının kaldırılması zarurî görülmüş. İstimlak edilecek sahanın haritası yapılacaktır.

Kundura fiati

Perşembe günü bir karar
verilecek

Fiat mürakabe komisyonu dün şehrimizdeki kundura tacirlerinden bir kısmile temaslarda bulunmuş, malzeme, işçilik fiyatlarını tesbit etmiştir. Komisyon bu temaslarını gelecek perşembe gününe kadar devam ettirecek ve perşembe içtimamında bir karar verecektir.

Talebelerin ahlâk notu
hakkında bir tamim

Mekteplerde talebe karnelerinde derslerinden başka ahlâk için de bir not hanesi vardır. Bazı muallimler talebenin ahlâkî vaziyetini orta veya yavaş yavaş olarak göstermektedirler. Maarif müdürlüğü, mektep inzibat meclisinden ceza kararı almaksızın hiç bir talebe (iyi) veyahud (pek iyi) den aşağı ahlâk notu verilmemesini alâkadarlara bildirmiştir.

Şehir içindeki surlar
tamir edilecek

Şehir dışındaki harap surların yıktırılmasını lüzumlu gören şehircilik mütehasssı B. Prost şehir içinde bulunan surların muhafazası ve ne suretle süslenmeleri lâzımgeldiğine dair bir proje hazırlamışa başlamıştır. Bu projeye göre surlar müzeler idaresi tarafından tamir edilecektir.

«D» grubu resim sergisi
bugün açılıyor

«D» grubunun dokuzuncu resim sergisi bugün saat 16 da Güzel Sanatlar akademisi salonlarında açılacaktır. Sergiyi İstanbulda bulunan yeni Güzel Sanatlar umum müdürü B. Tervik Ararat bir nutukla açacaktır. Sergide «D» grubuna mensup kıymetli sanat-kârların bir çok yağlı boya tabloları vardır. Sergi bir hafta açık kalacaktır.

Ceridei Havadis'in
57 nci yılı

Türkiyede nesredilen ilk siyasi gazete Ceridei Havadis 75 yaşını ikmal etmiştir. Bu gazete merhum Mehmed Nuri efendi tarafından kurulmuş, meşrutiyetten evvel bir müddet İngilizce, meşrutiyetten sonra ölü B. Fethi Uzman tarafından da muhtelif zamanlarda nesredilmiştir. B. Fethi Uzman gönderdiği bir mektupta bu münasebetle bir jübile yapılmasından bahsediyor.

Şehir Tiyatrosu Komedyaları
Kiralık Odalar

Birinci perde bir kahkaha sağanağı ortasında kapanırken eski bir dostum «Yoluma girdi, beni dışarı sürüledi:

— Bu ne hal? dedi.
— Hangi hal soruyorsun?
— Tiyatronun halini.
— İşte görüyorsun, boi kahkaha...
— Ve yerinde sayma... Yirmi beş senedenberi tiyatromuz yerinde sayıyor... Sahnede yirmi beş sene evvelki hay ve huy...
— Hakda da yirmi beş sene evvelki kahkaha...
— Amma doğru değil bu!...
— Neden?.. Halk gülmesin mi?
— Halk bu tarzda oyunlarla güldürmesinler.
Dostumun bu sözleri ilk defa söylenmiş sözler değildi ve bu sözleri yalnız o dostumdan dinlememiştik. Bir zümre var ki, İstanbul Şehir tiyatrosunun komedyalarına koşa koşa gidiyorlar, doya doya güliyorlar, sonra dudak bükyüyorlar:

— Ayıp şey... Yirmi beş senedenberi bir adım ileri atamadık!...
Bu iddia, sanatkar bakımından değil, eser bakımındandır. Tiyatroyu daima kuşbakışı görmüş olanlar için vodvillerde bir yenilik ummak hastalığı vardır. Onlar her yeni afiş çıktığı zaman, yeni birşey göceklerini sanırlar, bu ümidle tiyatroya giderler ve orada aşağı yukarı aynı karışık vakamın, hemen hemen aynı suretle çözüldüğünü görüp inkişarı hayale uğralar ve homurdanırlar:

— Gene mi bu?...
Halbuki asırlardanberi, bütün medenî dünyada, bütün medenî insanları kahkaha ile güldüren hep aynı kolpo, aynı kiproko, aynı entrikalardır. Vodvil sahnelerinde muhakkak yanlışlıklar olur, benzeyişler olur, tesadüfler olur ve bizim belki hayatta nazarı dik-katimizle bile çekmeyen bu hâdiseler, sahneye çıkınca gülmekten katılır.

Bu böyle gelmiş ve böyle gidecektir. Yirmi beş senedenberi ileri bir adım atmamış olan bizim komedyası tiyatromuz değil, yerinde sayan ve saymamak için beşer görmeyen halk tiyatrolardır. Vodvil bir ileri adım attığı anda hafif komedyası, komedyası ve hattâ tezi komedyası olup halkın kahkahasından uzaklaşmışlardır.

Hani meşhur: «Sende bu ense, geridekinde de bu kese varken sen daha çok tokat versin!» fıkrası vardır ya; halkta bu kahkaha ihtiyacı, geride de daha asırları besliyecek vodviller varken bu iş böylece sürüp gider.

«Kiralık odalar» almancaadan adap-

Selâmi İzzet SEDES

KÜÇÜK HABERLER

★ Dün, Üsküdar'da Umranîye köyünde B. Mahmuda aid evin Galatada Necatibey caddesinde bir makarın fabrikasının, Kumkapıda İstasyon caddesinde Osmanın evlerinin bacaları tutuşmak suretile birer yangın başlangıcı olmuşsa da derhal yeti-şen itfaiye tarafından ateş söndürülmüştür.

★ Mahmudpaşada bir terzinin yanında kıraklık eden Salomon, elinde iki şişe ile sokakta giderken ayağı takılarak düşmüş, kırılan şişelerle elerinden yaralandığından berayı tedavi hastaneye kaldırılmıştır.

★ Büyükdere'de oturan dokuz yaşında Hüseyin, yıkılmakta olan bir evin önünden geçen bir başına bir kâlas düşerek yaralanmış, işe el koyan polis tarafından tedavi altına alınmıştır. Zabit, kalası düşüren tahkik etmektedir.

★ Kadir isminde biri, idaresindeki arabası ile Ayvansarayda Lonca caddesinden geçmekte iken muvazenesini kaybederek düşmüş, ehemmiyetli surette yaralandığından Balat hastanesine yatırılmıştır.

★ Üsküdar'da oturan Bilâl isminde biri, idaresindeki arabası ile Nuhkuyusu civarından inmekte iken vatman Mehmed Alinin kullandığı bir tramvayla çarpışmış arabası hasara uğramıştır. İnsanca zayıt olmamıştır.

te edilmiş, tam fransız tipli bir vodvildir. Nâkili «Dadın» nâkili Ş. Zincir-kırandır. «Dadın» muvaffakiyetinden sonra «Kiralık odalar»ın yükseltiği kahkahalardan sonra kendisine artık Rököran da diyebiliriz. «Dadın» nâkili, «Kiralık odalar»la adaptasyon üstü olmağa başladığını isbat etti.

Bir bay, karısını, kızını alıp üç ay için başka bir yere gidiyor, evinde bıraktığı yeğeni, Ermeni bir dostunun sözünü uyup odaları kiralyor. Kiralar: Manyak bir Rum bestekâr, sözde tenör genç bir dolandırıcı, karısı ve kızile bir oda tutan bir Kayserili, hizmetçisile bir Ermeni dansöz... Bay yeğen Kayserilinin kızına aşık, Kayserili Ermeni şantöze tutkun; Kayserilinin karısı kışkanç ve kışkanç, bay yeğen dayısının kızile sözlü. Bir Arap saçı ki, içinden çıkabilene aşkolsun... Yeğen Vasfi Rıza Zobu... Öyle şirin, öyle şaklaban, öyle tatlı dil ki insan gülmekten ne söylediğini iditemiyor: Manyak bestekâr rolünde yarı rumca, yarı türkçe konuşan Necdet Ayrıl öyle komik ki, hal ve tavırını seyretmekten ne söylediğini dinlemeye vakit yok; Kayserili rolünde Said Köknar bir âlemi... Said yılmışmadan, zevzekleşmeden öyle bir gelişti ki, vodvilleri yalnız iri cüssesile değil, varlığı ile dolduruyor. Refik Kemal Arduman da çok sempatik, Necâta tam vardakosta bir kadın ve bunların arasında Ermeni şantöz Bedia gene bir harika!...

Ermeni, Rum, Kayserili taklidi içinde insan öyle bir kahkahaya boğuluyor ki, salonun gülme ve alkış uğultusu, sahnenin hay ve huyuna karışıyor ve vakarın çok güzel, aksaksız cereyanını takip imkânı kalmıyor.

Vasfi ile Saidin, Saidle Bedianın, hepsi ile Necdet Ayrılın halleri gözle-rimin önüne geldikçe hâlâ güliyorum. Amma neye ve neden güliyorum?... Durunuz anlatayım.

Perde açıldığı zaman Behzad Butak birşeyler söylüyor; galiba... Amma bunun ehemmiyeti yok, Perihan Yenal ile Şevkiye Mayı alıp gidiyor; ortada Vasfi kalyor, derken Mehmed Karaca geliyor, arkadan Necdet ile Refik Kemal, onların arkasından Said, Nec-lâ, Melâhat sökülüyor, derken Bedia bir giriş yapıyor... Ondan sonra... Ondan sonra güliyoruz, mütemadiyen güliyoruz, ben hâlâ güliyorum...

Ve düşündükçe neden güldüğümü anlıyorum:
— Anlıyamadım da onun için güliyorum!...

Şili sefareti
başkâtibiTürkiyenin haricine çık-mış olduğu tahmin
ediliyor

Galp Şili elçiliği başkâtibi hakkın-da tahkikata devam ediyor. Dün de emniyet müdürlüğünün alâkadar me-murları bu iş üzerinde meşgul olmuş-lar ve Miçinskinin bilhassa Roman-yaya yapmış olduğu muhtelif seya-hatler üzerinde durmuşlardır.

Bu arada mevzuubahis edilen bir takım kadınlar hakkında da lâzım gelen tedkikat ve tahkikat yapılmışsa da bunlardan Miçinskinin sebebi gay-bubetli hakkında bir malûmat elde edilememiştir.

Yapılan tahkikattan elde edilen ka-naat, başkâtib B. Samson Miçinskinin Türkiye'de olamayacağı merkezindedir. İhtimal, bundan sonra geçecek gün-ler, kendisinin nerede olduğunu mey-dana çıkarabilecektir.

Ayasofya hamamı

İçerisinde modern tesisat
yapılarak halka açılacak

Tarihi ve mimari kıymeti haliz olan Ayasofya hamamı senelerdenberi Belediye levazım deposu olarak kullanılmı-ştı. Şehircilik mütehasssı B. Prost bu tarihi binanın depo olarak kulla-nımını doğru bulmamış, binanın yeniden hamam haline konulması muvafık görülmüştür.

Bunun için bir proje hazırlanacak-tır. Hamamın mimari vaziyetine do-kunulmaksızın içinde modern tertibat yapılacaktır. Hamamın bir kısmı fakir halka mahsus olmak üzere parasız, diğer kısmı da paralı olacaktır. Bu paralı kısımda da halkın rağbetini çekmek maksadile ucuz bir tarife tatbik edilecektir.

Taksim kıışasının kuleli
kısmı yıktırılıyor

Taksim kıışasının yeni meydana-bakan kuleli kısmının yıktırılması Belediye tarafından müzayedeye çık-arılmıştır. Bu kuleli kısım yıktırıl-dıktan sonra kıışanın cephesi de mü-zayedeye çıkarılacaktır.

Karilerimizin
mektuplarıOrtaköylülerin canı
yok mu?

Şehir tiyatrosunun seyircileri otobüs ve tramvaylarla şehrin her tarafına nakledildikleri halde, Boğaziçinde, Ortaköy gibi ka-labalık bir semtte oturanlar bu mazhariyetten mahrumdurlar. Or-taköylülerden aldığımız bir mek-tupta bir otobüsün de kendi semtlerine kaldırılması istenmek-tedir. Bundan yalnız Şehir Tiyat-ro-su müdâvimleri değil, umumiyetle Beyoğluna birkaç saat uğ-rayan Boğazlıların hepsi istifade edeceklerdir.

Gedikpaşada havagazi
lâmbaları

Gedikpaşada tiyatro caddesi civarında Esircikemaleddin cami sokagındaki havagazi lâmbaları yanmadığından bahisle şirketin İstanbul şubesine müracaat edil-miştir. Buradan verilen malûmata göre, sokaklardaki havagazi lâmbaları belediyenindir ve umu-mî tenvirata bağlıdır. Bu lâmba-ların söndürülüp yakılması belediyenin vereceği direktif ve em-re bağlı bulunmaktadır. Şirket bu cihetten mesul olmadığını beyan etmektedir. O civar halkı uzun müddet karanlıkta kalmamaları için belediyenin lâzımgelen emri vermesini beklemektedirler.

A. E.

Bir çırpıda

Eski hayatımızdan şah-neler: Petrol lâmbası!..

Geçenlerden bir gün yolum İs-tanbulun en eski semtlerinden birine düştü. Akşam oluyordu. İğri büğrü dapparacak sokaklardan, tahta ev-lerin, çok eski kabristanların ve ara-sıra da bostanların arasında geçi-yordum. Hava karamıştı. Henüz perdelerinin indirilmesi unutulmuş bir evin penceresi gözümle ilişti. İçeride bir genç kadın elindeki kib-ritle bir petrol lâmbası yakıyordu.

Şı manzara birdenbire beni uzun senelerin arkasındaki eski, küflen-miş hatıralarıma, çocukluğuma ka-dar döndürdü.

Hey gidi petrol lâmbası!.. Vakti-le biz senin az kahrını, az nazını mı çekmedik?.. Sana gösterdiğimiz iti-nayı şimdi bizi nurlara boğan elek-triği bile göstermiyoruz. Buna rağ-men vaktile sana karşı yapılan kü-çük bir ihmâl yüzünden fena halde kızırdın. Hiddetinden çat diye şi-şeni çatlatırdın.

Ne idi o bir zamanlar evlerdeki lâmba şişeleri çatlamaları?.. Ve bunun önüne geçmek için ev halkı-nın gösterdiği büyük ihtimam... Akşam olup lâmba yakıldı mı, evvelâ fitil gayet az açıldı. Çünkü lâmba şişesi yavaş yavaş ısınmadan, he-nüz buğulu ve nemli iken fitil bir-denbire açılırsa işte o zaman fazla harareten çatlama tehlikesi baş-ğö-terirdi. Bunun için evvelâ lâmbayı yaktığınız zaman fitili gayet kısa-caksınız. Isınmaya başlayan şişenin buğusu yavaş yavaş aşağıdan yukarıya doğru kaybolacak... Şişe bu buğudan tamamen kurtulup adanakele-hi şeffaf bir hale geldikten sonra art-ık fitil yavaş yavaş yükseltebilirsi-niz. Isınmış lâmbayı yakmışsınız, aradan saatler geçmiş... Birdenbire «çat!» diye incecik bir ses bütün ev halkını telâşa düşürür. O zaman an-ne hiddetle odadaki oğluna bağı-rı:

— Hınzır yezid yoksa lâmbanın yanında portakal mı yedin?..

Çünkü petrol lâmbasının yanında portakal ve mandalina yemek kati surette memnudu. Portakalın veya mandalinanın kabuğunu soyarken, yahut dilimlerini birbirinden ayırır-ken suyunun lâmba şişesine sıçraması ihtimali vardı.

Kaç kere bu yüzden sofradan kalkıp yeni şişe almak için koşa koşa bakkala gittiğini bilirim. Eğer bakkal dükkânında birkaç müşteri daha varsa telâşa seslenirdim:

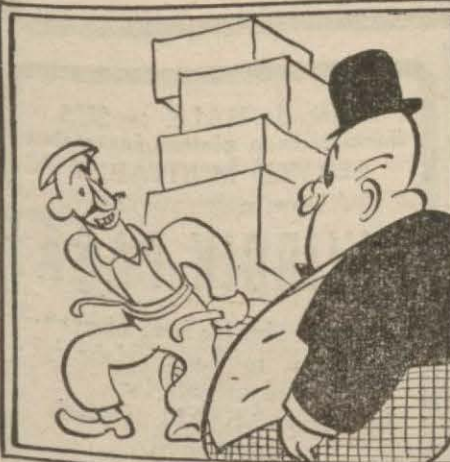
— Abbas ağa... Çabuk amma sofrada bekliyorlar.

Abbas ağanın lâmba şişeleri sıra sıra bir ip. geçmi: bir halde asılı dururdu. İpin alt ucunda şişelerin düşmemesi için de bir çita bağlı... Lâkin ekseriya ihtiyar bakkal sa-man ve talas dolu bir sanduktan iç-lerine mavi kâğıtlar sokulmuş bir takım şişele, çıkarır verirdi.

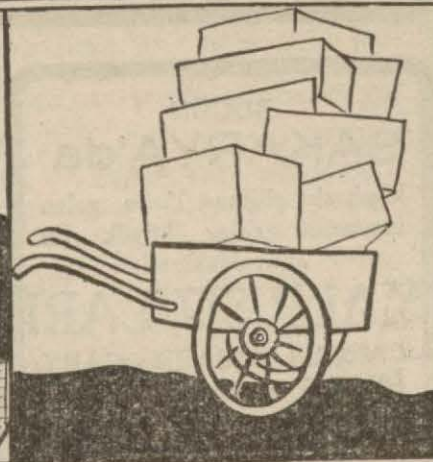
O zaman yerli şişeler olma-dığı için bunların uçlarını beyaz boya ile damgalan bulundurdu. 5 nu-mara şişenin cifte kartallısı da pek makbûldü. Kolay kolay çatlamazdı. Yeni şişe lâmbaya takılınca te-pesine de eski tarzda uzun, sıyah bir fırkete sokulurdu. Şişenin çatla-maması için. Lâmba şişesi üzerine geçirilen şiş fırketenin onun çat-lamaması için ne gibi bir fizik rolü oynadığını hâlâ da bilmem...

Ev halkının gaz lâmbasına gös-terdiği ihtimam sadece bundan ibaret değildi. Sabahları kalkar kalkmaz evlerde ilk iş lâmba şişelerini silmek ve gaz koymak olurdu. Şişeler «gaz bezi» denilen bezle ve ufak bir tahta sopa ile silinirdi. Bez evvelâ parmağın yetebileceği yerle-re kadar elle sokulur ve silinirdi. On-dan sonra sopa ele alınır, içindeki bez döndürüle döndürüle şişe silinir ve hohlaya hohlaya parlatılır. Ek-seriya sakar hizmetçiler de şişeyi işte bu esnada kırarlardı. Bundan sonra — icap ediyorsa — makasla (Devamı 4 üncü sahifede)

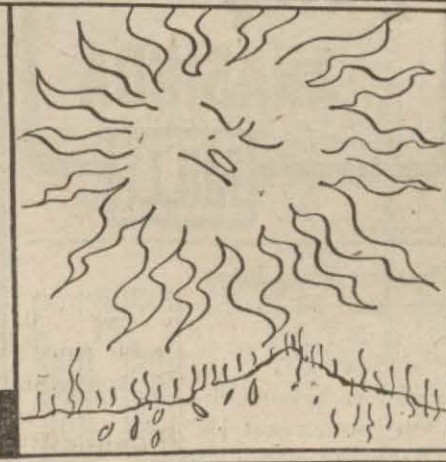
Bay Amcaya göre ...

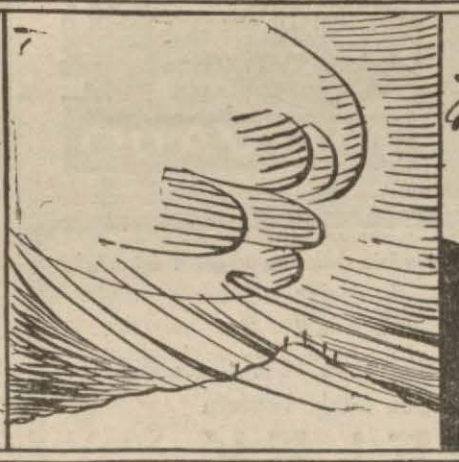
— Göbeğinden şikâyet ediyorsun amma sen benim halime bir bak bay Amca...

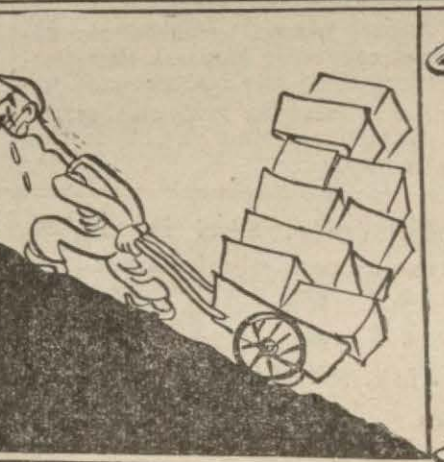
... Günde beş defa şu arabayı dolduruyor...

... Yaz demiyor...

... Kış demiyor...

... Şu yokuşu tirmanıyorum!...

B. A. — Şükret ki arabayı çeken hayvan değil... Yoksa Hayvanları koruma kurumu sana göz açtırmazdı...

Sahnedeki 50 sene..

Gazetelerin sık sık kendisinden bahsettikleri sahnenin meşhur Asım Babası neler anlatıyor?

60 sene evvel İstanbul nasıl eğlenirdi? Peruz hanımın kanatları, yarım asır evvel Giride heyecanlı bir seyahat

Etyemizin arka mahallelerine doğru uzandım. Kasvetli bir akşam başlıyordu. Köşesinde eski bir mezarlık bulunan bir sokağı saptım. Bağdaşıyle-ri dökülmüş bir evin önünde durdum. Büyük bir bostanla karşı karşıya olan bu harab evde, yegâne hayatta kalan en eski orta oyunu sanatkarı meşhur Asım baba oturuyordu. Son zamanlarda birçok gazetelerin dillerine ve muharrirlerin kalemlerine doladıkları Asım baba ile uzun uzun görüşmek hiç fena olmayacaktı. Kapıyı çalarken pencerelerin birinde Nasreddin hocanın eşiğe ters binmiş, boyalı bir resmini gördüm ve gülümsedim.

Asım baba evinde yoktu. İsmak için Davud paşa civarında küçük bir kahveye gitmiş. Kendisini orada buldum.

— Nedir bu Asım baba? dedim, günün kahramanı oldun. Hergün gazetelerde sana dair yazılar... «Asım baba karamela satıyor», «Asım baba pek ihtiyarladı», «Asım baba için jübile yapmak lazım»..

— Allah ömürler versin... Matbuatımız çok iyi insanları elinde ve beni severler, sık sık bahsediler. — Sanat hayatına başlıyalı ne kadar oldu Asım baba?..

— Tam 51 sene oldu. Yarım asırdan fazla... Lâkin bugün gibi hatırladım: pederimin gizli olarak sanata atılmışım. O zamanlar İsmail İdarende memurdum. Yüz kuruş da maaşım vardı. «Dilâver paşa» liman reisi idi. Sık sık orta oyununa giderdim. İşte o aralarda meşhur Kavuklu Ağâh efendi ile Lilo Mustafa Girid adasına bir tiyatro kumpanyası götürmeğe karar vermişlerdi. Bu kumpanya dört kadın, dört muzikacı, 12 de erkek artistten ibaret olacaktı. O zaman İstanbulda iki büyük temaşa grubu vardı. Bunlardan biri Han kolu, diğeri meşhur Zuhuri kolu idi. Han kolu Kavuklu Hamdi efendinin idaresinde idi. Ve meşre yerlerinde Kadıköyünde, Fındıksuyunda ve sair yerlerde oyunlar verirdi. Diğer Zuhuri kolunun başı ise Kavuklu Ağâh efendi idi. Yani bizimle beraber Giride gidecek olan... Zuhuri kolu ekseriya Bayrampaşada oynardı. Ayrıca Papazın başında, Mısırtarlasında filân en meşhur hokkabazlar oynarlardı. Bundan tam 51 sene evvel..

Giride hareket

Giride gidecek artistler seçildi. Ben de bunların arasında idim. Hiç unutmam Galata rıhtımından Gürcü kumpanyasının «Giride» vapuruna bindik. Vapurun üst güvertesi mandallarla dolu idi. Heyetkâli kadınları o zamanın âdeti mucibince Kübünü gazinosu kantocuları arasından seçmişlik. O zaman kadın artistlerin bir parça pürüzsüz konuşması, güzel, alımlı ve biraz şıman olması lazımdı. Çünkü o zaman etli canlı kadınlara rağbet daha fazla idi.

Küçük Girid vapuru ile elli bir sene evvel yaptığımız bu seyahatin dehşeti hâlâ başımın içinde yaşıyor. Dünyanın en şiddetli fırtınasına tutulmuşuk. Vapur o kadar yalpalıyordu ki üst güverteye mandallardan biri — fırtınanın kapağını parçaladığı — ambara yuvarlandı. Halbuki orası yolcularla dolu idi. Tepelerinden aşağı bir manda yuvarlandığını görünce zavallıların ödü patlamış, birkaç kişi de yaralanmıştı.

Güç halle Giride vardık. O zaman Mahmud Celâleddin paşa Girid valisi idi. Hanyada meşhur Hünkâr meydanında Sabunhane denilen kâğır bina da temsiller verdik. Hiç unutmam ilk oynadığımız «Değirmenci kızı» piyesi idi. Girid halkı bu piyesi pek beğenmişti. Temsillere son derece rağbet göstermişler, kumpanyamız büyük bir sükkâ yapmıştı.

— Demek orta oyunundan, meşhur pişekârîğimizden başka tiyatro artistliğiniz de var.

— Tabii. Menakyanadan başka hemen hemen eski kumpanyalardan hepsinde çalıştım. Hâlâ da bu yaşına rağmen oynarım. Temaşa sahasında hemen hemen yapamadığım iş kalmamış gibidir. Süflörlüğe kadar... Yedi sene süflörlük ettim. Bütün eski piyesleri ezbere bilirim. Düşün ki 9 perdelik meşhur Peçeli kadını baştan sonuna kadar şimdi bile size okuyabilirim. Otellöy virgüllüne kadar bilirim. Hatta «İki ahbab çavuşlar» isimdeki piyes tamamille kaybolmuştu. Kadıköyünde Papazın bahçesinde, kitapsız

ve deftersiz olarak bu piyesi ezberinden ben sufi etmişimdir.

Peruz hanımla karşı karşıya

— Kimlerle karşılaştık oynadınız?.. Meselâ Peruz hanımla?..

— Bütün meşhurlarla... Peruz hanımı pek gençliğinden, âdetâ çocukluğundan bilirim. Hoş o zaman biz de çocuktuk ya... Henüz daha temaşa hayatına atılmamıştım. Yani bundan 60 sene evvel... O vakitler İstanbulun en eğlencesi bol yer meşhur «Pirinci gazinosu» idi. Bu gazino Yüksekaldırım yokuşunun en üst başında caminin karşı sırasında idi. Bir katlı idi. O zamanın tabiri ile «Yer balozu» halinde idi. Gazinonun biraz ilerisinde de Kule kapısı vardı. Hatta İstanbulla ilk Terkos suyu verildiği zaman buraya bir havuz yapılmıştı. Halk bu havuzu görmek için oraya giderdi. İşte Peruz hanım çocuk denilecek bir yaşta bu gazinoda vücudunun iki tarafına mininini kanadılar takar, teller, pullar, yaldızlar ve tüller içinde, «küçük mele» rolüne çıkardı. O kanadları ile sahnede göründü mü gazinoda yer yerinden oynadı.

Ben sahneye atıldıktan sonra da Peruz hanımla çok oynadım. Bu Pirinci gazinosu İstanbulun en mühim eğlence merkezlerinden biri idi. Burada pandomimacılar, Paskallar, Hamdi efendi, Abdürrezzak efendinin kumpanyaları oynarlardı.

— Peruz hanım tiyatroya sedye ile gidip gelirmiş..

— Evet öyle. Gayet süslü bir sedye vardı. Edirnekapıya böyle gider gelirdi. Hatta küçük İsmail efendi Peruz hanım yüzünden bir kere de tevkif edilmişti. Güya kendisinin Peruzla hissi bir rabitası varmış, ona sedyeleri yaptırıyor, para yedirdiymiş..

— Böyle olsa bile tevkife ne hakları vardı değil mi? Fakat gel de o zaman da bunu anlat..

Hakikaten biz pek müthiş zamanlarda sahnede korkunç dakikalar geçirdik. Hiç unutmam bir piyeste karşıdaki aktöre: «Ne kadar burnun büyümüş senin!» demiştim. Kulis arasında bulunan bir zaptiye memuru sahneye doğru:

— Sus... Ne haldeyiorsun?.. diye bağırır mı? Biz de seyirciler de şaşmıştık. Abdülhamid zamanında sahnede büyük burundan bahsedilemezdi.

— Apdi ile de beraber oynadınız değil mi? O nasıldı? Hususiyetleri neydi?

— Apdinin müşterileri daha paralı, kalantör insanlardı. Apdi sahnede bütün vücudla oynardı. Kızdığı zaman o kadar tepinir, kendini yerden yere vururdu ki sahne yıkılacak diye korkardı.

Karamela satışı

Ömrünün yarım asırdan fazlasını sahneye vermiş olan sanatkarın biraz da bugünkü vaziyetinden bahsettik. Bana şunları söyledi:

— Üç torunum var. Hayatta en mühim zevkim bunlardır. Akşamları onlara elim boş gitmemek için karamelâcılığa bile baş vurmuştum. Çünkü akşama eve gidince onlar: «Büyük baba, büyük baba.. Bize ne getirdin?» diye etrafımı sararlar. Bu «ne getirdin?» sualine ben nasıl çılgın cevabını veririm. İşte bunun için karamelâcılık ettim. Hiç para kazanmadığım zaman onlara kendi sermayemden karamelârlardan verdim. Keşke şimdi olsa da yine karamelârları kendilerine yedirdim... Gazeteler benim karamelâ satışımdan yana yakula bahsediyorlar. Halbuki ben şimdi karamelâ bile satamıyorum. Çünkü karamelâlar pahalılandı ve ben de sermaye kalmadı. Çünkü sermayemi sevgili torunlarıma yedirdim. Şimdi bana lâyük görülmeyen karamelâcılığa bile yapamıyorum.

— O bunları söylerken düşünüyor. Hayatının yarım asrını sahneye vermiş bir sanatkarın akşam torunlarına on kuruşluk fısıltı götürmeğe hakkı yok mudur?

— O şimdi gülüyor ve şaka ediyor: — Beni bu semtin bütün çocukları tanıyor. Kimi orta oyununda, kimi sinemada, kimi tiyatroya oynamak görmüş... Herkes bir yerde oynadığını farketmez. Yalnız şu esnada kumda oynuyorum. Gören yok... Bir yarımdan bahsediliyor. Fakat ne zaman? Ben bu kışı geçirebildikten sonra..

Durdu: — Doğrusu matbuatın çok faydasını gördüm. Karamelâ satışı Allah gani gani rahmet etsin Hikmet Feridun bey yazmıştı.

Doğrudum: — Aman Asım baba sen beni öldürdün. O dediğin benim..

Maamafih gani gani rahmetle anılmak fena değildi. Asım baba kulaklarının ucuna kadar kıpkırmızı kesildi: — Affedersiniz, dedi, fakat şâ insân için rahmet temennisi onun pek çok yaşayacağına delâlet edermiş. Sahnede elliinci yılını dolduran Asım babaya bir jübile de mi yapamayız?

Es

Bir çırpıda

Eski hayatımızdan sahneler: Petrol lâmbası!..

(Baştarafı 6 ncı sahifede)

fitil kesildi. Eğer fitil bitmişse lâmbanın üzerindeki büküle büküle çıkarılan küçük sarı makine bakkala gönderilir ve buna yeni fitil taktılır. Fitilin ortası mavi çizgili «İngiliz fitili» olmasına da ayrıca dikkat ediliyor. Bir evde işlerin ağır gittiği ekseriya şu cümlelerle anlatılır:

— Akşam oldu... Hâlâ lâmbalara bile gaz konmamış!..

Eu kadar itina ile hazırlanan lâmba gece ekseriya doğru dürüst yanmaz. Gayet hafif bir tarzda pırt pırt diye sesler çıkarır, alevi âdetâ hoplar, ışık azalır çoğalır...

— O zaman evin hanımı:

— Kör olasıca bu adamın gazı sulu galiba... Kız yoksa fitili içi mi kestir? diye sinirlenir.

Misafir gelirse onların şerefine lâmba biraz daha açılır. Hatta ekseriya da fitili çorap koncu şeklinde yuvarlak olan büyük lâmbalar yakılır. Bir zamanlar bu büyük lâmbaların ışıklarını «gündüz gibi» tabiri ile anlatırdık. Acaba o ışığı şimdi nasıl buluruz, dersiniz?

Hikmet Feridun Es

Bürhanettin Tepsi Tiyatrosu temsilleri

Şehir tiyatrosu komedi kısmında 28 ikincikanun salı ve Kadıköy Süreyya sinemasında da 6 şubat perşembe günü akşamları sanatkar Bürhaneddin Tepsi sayın İstanbul halkına yeni arkadaş ve talebelerinden müteşekkil heyetile, Fransız akademisi âzasından (JAN AYKAR) in yazmış olduğu (PERE LEBONARD) ismindeki ve muallim Emin Bara tarafından (BABA RAMİZ) isimle Türkçeye çevrilen 4 perdelik meşhur piyesini temsil edecekler. İkinci oyunda Vedat Azminin yazdığı (KAN) dramı ve Seniye Tepsi tarafından lisansımıza çevrilen (SALOME) trajedisi genç ve gizel sanatkarımız tarafından temsil edilecek ve dansları oynanacaktır.

MARMARADA:

Renkli Film 1941
H A F T A
T A R H
S i Şaheseri
BILLUR KÖŞK

ve 1940 m
Renkli Şaheseri:
TYRONE POWER'in
SEVİMLİ
HAYDUT
Devam ediyor!

ALEMDAR

Bütün dünyanın perestisi ettiği adam:
CHARLES BOYER
in
DEMİR KAPI

sına İstanbul dökülüyor.
(Türkçe sözlüdür.)

Ayrıca:
Yıldızların en şuh ve en güzeli

ALICE FAY'ın
2 ATEŞ
ARASINDA

MILLÎ

Tepebaşı dram kısmı
gece saat 20.30 da
A P T A L
Son hafta
İstiklâl cad. komedi
kısmı gündüz saat 14
de çocuk oyunu
gece saat 20.30 da
KIRALIK ODALAR
Her gün gişeden çocuk temsilleri
için bilet verilir

TAKSİM Sinemasında
Türkçe sözlü - Müzikli - Danslı film
BİR TÜRKÜ GÖNÜL VERDİM
Büyük takdir, alkış ve rağbet gördü - Filmdeki Aşk, tahassür - Kahramanlık sahneleri büyük alâka uyandırmaktadır.
Üstad SADETTİN KAYNAK ve EYYÜBİ RIZA'nın tertip ettikleri şarkılar. Ayrıca: MİKİ MAUS ve Yakın Şark Jurnal'da Yunanistan hâdiseleri V. S.
Bugün saat 1 de tenzilâtı matine.

SÜMER Sineması
Müdüriyeti: İzdihama maruz kalmamalarını teminen sayın müşterilerinin bugün tam seans zamanlarında teşiflerini rica eder.
MIREILLE BALIN - ERIC V. STROHEIM
tarafından fevkalâde bir tarzda yaratılan
TEHDİT
Müstesna film. Her seansta salonunu baştan başa doldurmaktadır.
İLAÛETEN: Fevkalâde harp haberleri: Arnavutluk harbi... Yunan ordusunun ilerlemesi... Görincenin zaptı... İtalyan esirleri... Atınada zafer şenlikleri.
Seanslar: 1 - 2,30 - 4,30 - 6,30 ve 9 da
Bugün saat 1 de tenzilâtı matine.

Beşiktaş SUAD PARK Sinemasında
İki büyük şaheser birden:
1 — KIZIL DÂNSÖZ
VERA KORENE
2 — GENERAL YEN
BARBARA STANWYK
Görenlere sorunuz
Türkçe sözlü

Pangaltı AKIN Sinemasında
Senenin şaheseri:
BÜYÜK AŞK
CHARLES BOYER -
IRENE DUNNE
POLİS AVCI
TABURU
Sergüzeşt ve heyecan yığını
Gündüz ve gece 8.30 da 2 film birden

Bugün ASRİ Sinemada
CEBELATTARIK CASUSU
Müstesna filmin orijinal Fransızca nüshası. Baş Rollerde:
VIVIANE ROMANCE - DUCHESNE Er. von STROHEIM
Ayrıca: CEMİLE
Güzel filminin TÜRKÇE NÜSHASI Şark Şarkı ve Musiki.

ÇEMBERLİTAŞ SINEMASINDA
Çarşamba gününden itibaren devam eden fevkalâde programı kaçırmayınız.
MAVİ TUNA Türkçe sözlü
ALFRED RODE ve ÇİĞAN ORKESTRASI
NANON ERNA SACK
JOHANNES HEESTERS
AYRICA: Paramount Jurnal, en son harp ve en enteresan dünya haberleri

Gülmek mi İstiyorsunuz?.....
2 saatinizi zevkine doyulmaz bir neşe ile geçirmek mi istediniz?...
Bugün **LÂLE'ye** koşunuz
Amerikanın en yüksek San'atkaları
IRENE DUNN - CARY GRAND'ın
1940 senesinde yarattıkları yegâne süper film olan
GEL BARIŞALIM (Fransızca)
Baş döndüren bir lüks ve ihtisam... Gönül çeken bir müzik arasında hepinizi kahkahadan ağlatacak... Neş'eder. bayıltacaktır.
DİKKAT: En son gelen Paramount Jurnalda son bombardımanların yaptığı tahribat... Havada, Denizde, çarpışmalar, senenin en büyük hava zaferi... ve tek mil harp...
Bugün saat 1 de tenzilâtı matine.

SARAY Sinemasında
BU HAFTA: Tamamen renkli muazzam ve muhteşem
VAHŞİ KOŞU
filminin gösterildiği her seansta salonu tamamen doldurmakta ve yer bulamayanlar geri dönmektedirler. Baş Rollerde:
CLAUDETTE COLBERT - HARRY FONDA
İLAÛETEN: FOX Jurnal son dünya ve harp haberleri.
Bugün saat 1 de tenzilâtı matine.

BUGÜN SAKARYA'da
Herkesin görmesi lazım gelen mevsimin diğer büyük bir muvaffakiyeti
KALP SIZILARI
CAROL LOMBARD - GARY GRANT ve KAY FRANCIS tarafından çevrilen Fransızca sözlü film. İlaÛeten:
GAİP KIZLAR LİMANI
HARRY CAREY —
JUDITH ALLEN tarafından
Ankarada HALK ve SUS sinemalarında gösterilmekte olan SERMED MUHTAR'ın Akşam neşriyatından
KIVIRCIK PAŞA
Romanını alıp bir kere okuyanlar filmin mevzuunu daha iyi anlamış olurlar.
Satış yeri: AKŞAM gazetesi idarehanesi
AKŞAM karilerine mahsus yüzde 20 tenzilât kuponu

DÜNYANIN 8 inci HÂRİKASI
İnanılmıyacak derecede müthiş ve muazzam sahneler arasında en nefis bir Aşk macerası Fedakârlık Mücadelesi
HİND RUYASI
Baş Rollerde: TYRONE POWER - MYRNA LOY - GEORGE BRENT ve 10 binlerce figüran.
TÜRKÇE SÖZLÜ Nüshası
İPEK Sinemasında
Ayrıca en son FOX Dünya Havadisleri. Bugün saat 1 de tenzilâtı matine.
Fransızca SÖZLÜ Nüshası
MELEK Sinemasında

SÖZÜN GELİŞİ

Konferans ve limonata

Yeni zaman insanların dinlemeğe tahammül edemediği şeylerden biri de galiba konferanstır. Konferans verecek ne kadar bilim, konferansın mevzuu ne kadar alâka ile takib edilmesi lazım gelen cinsten ve ne kadar yorucu bir emek mahsulü olursa olsun, eğer salonu dinleyicilerle doldurmak için konferansla minasebeti olmayan bir takım gayretler sarfedilmemişse konferansçı, bombos bir salonda tek başına konuşmaya mahkûm bir talihli adam vaziyetine düşmekten kendini kurtaramaz.

Onun için konferans verdiren müesseselerin zeki müdürleri, konferansı vermeğe razı ettikleri muhterem zata karşı mahcup olmamak endişesiyle, gazetelere gönderdikleri ilanların altına, bu kıymetli konferansın sonra dinleyicilere çay ve pasta ikram edileceğini veya gayet güldürücü bir komedi, Karagöz oyununu, kukla gösterileceğini, yahud da bando muzika çalınacağını ehemmiyetle kaydetmeği unutmazlar.

Fakat bu, konferansı dinletmek için değil, salonu doldurmak için bulunmuş bir çaredir. Fikirlerinin ehemmiyetini kavramış kesif bir dinleyici karşısına çıktığını zanneden gafil konferansçı hakikatte, lâfın biran evvel bitip çay, pasta zamanının gelmesi, Karagöz oyununa başlanması, bando muzikanın neşeli havalara çalması için sabırsızlanan bir kalabalık karşısındadır. Konferansçı son sözlerini takib eden alkış tufanı ise, takdir nişanesi olmaksızın ziyade konferansın bitmesinden doğan sevinçin bir ifadesi olarak kabul edilmelidir.

Dün bir dostum anlattı: Bir müessesesi müdürü, konferans verecek olan zatın ilmi kıymetine ve mevzuunun meraklılığına güvenerek gazetelerde "sadece bir konferans" verileceğini ilan etmek gâflerini göstermiş. Konferansın başlayacağı saatte salon bombos. Ne yapmalı? Muhterem konferansçı geri mi dönsün? Hemen civardaki bir kütüphaneye adamlar koşturulmuş; masalarda oturanların kulaklarına: «Gelin, demişler, şurada bir konferans verecek, bunu dinleyin sonra size limonata dağıtacağız.» Vaid derhal tesirini göstermiş, küçük salon dolmuş.

Limonatayı içecekler, fakat bari konferansa da biraz kulak verseler! Ne gezer? Yeni zaman adamı fikri burakıp limonatayı içmenin sırrını biliyor. Şevket Rado

DÜNYADA NELER OLDU? NELER OLUYOR

50 sene sonra hapisshaneden çıkan bir suçlu bugünkü gürültülü hayata tahammül edemiyor

İtalyada Malco Leone adında bir 1891 senesi haziranında kışkıncılık yünden karısını öldürmüş ve cesedini nehre atmıştı. Mahkeme o zaman Leone'yı müebbet hapis cezasına mahkûm etmişti. Elli senedenberi Casilane hapisshanesinde yatan bu adamı kral affetmiştir.

Leone hapisten çıktıktan sonra doğduğu şehre gitmiştir. Fakat burada

akrabasından ve eski tanıdıklarından hiç kimseyi bulamamıştır. İçin en fena bugünkü modern hayat kendisini son derece şaşırtmıştır. Otomobiller, elektrik tramvayları, tayarlar ve sair birçok şeyler Leone'yı âdetâ sersem döndürmüştür. Leone bu kadar gürültü arasında nasıl yaşayacağını bilmekte ve evinden çıkmağa korkmaktadır.

Balina balıkları harpten istifade ediyorlar

Bir buçuk senedenberi devam eden muharebe birçok insanların ölümlüne sebep olmuştur. Fakat buna mukabil birçok hayvanlar, bilhassa balinalar harpten büyük istifade etmişlerdir. Harp başlamazdan evvel balina avı mühim bir iş halini almıştı. Ötedenberi balina avı meşgul olan Norveçlilerden başka Almanlar da büyük miktarda balina avlamaya başlamışlardı. Balıkçı gemilerinde refakat eden büyük bir vapur fabrika haline kon-

muştu. Burada balinaların etlerinden konserve yapılıyor, yağları da tereyağ makamında kullanılmak üzere ayrılıyor.

Balina avı o dereceyi bulmuştu ki bir aralık balina neslinin tükenmesinden korkulmağa başlanmıştı. Avrupa harbi başladığı gündenberi balina avına nihayet verilmiş, bu balinalar denizlerde serbesce gezmeye ve çoğalmağa başlamışlardır.

Uydurma bir tarikat!

Amerika müttahid hükümetlerinden birinin merkezi olan Kansas Sitide din bir tarikat namı altında genç kızları igtal eden bir sebebe tesadüf eden zabita tarafından meydana çıkarılmıştır. Uydurma olan bu tarikatın mensupları birden fazla karı almak mecburiyetinde olduklarını iddia ederek kendi zevceleri üzerine genç kızları ile gizli nikâh yaparak evleniyorlarmış. Kızların babaları aynı tarikatın olduklarından bu gizli akideler ve

taaddüdü zevcat uzun müddet gizli kalmıştı.

Zabitaca isticabına lüzum görülen bir genç kızın hüviyeti sorulduğu zaman kendisinin evli olduğunu ve kocasının maruf bir adam bulunduğunu safıyane söylemiştir. Zabita bu adamın çoktanberi evli olup çoluk çocuğu da olduğunu bildiğinden tahkikatı derinleştirmiştir. Neticede uydurma tarikat ve gizli fuhuş tertibatı meydana çıkar.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Sicilya nasıl bir adadır?

Sicilya, Akdeniz harekâtında mühim bir hedef teşkil etmeye başladı. Mütemadiyen bombardıman ediliyor. İngilizlerin burasını zaptedeceği bile söyleniyor. Bu adanın tarihini geçenlerde hikâye etmiştik. Şimdi de evsâfını anlatacağız.

Lâtincesi, biçiminden kinaye, «müselles» (= üçlek) mânasına Trinacria'yı. Akdeniz adalarının en büyüğü ve en kalabalığıdır. Mesahası 28.665 kilometre murabbi ve nüfusu 4.030.000 kişidir.

Sicilya İtalya kıtasından Mesina boğazı ile Tunus'tan Sicilya boğazı ile ayrılır. Müselles adanın üç tarafında ki burunların isimleri şunlardır: Şarkta Pors Passaro; garpte Boeo; kenarlarında volkanik bir kaç ada yahud takım ada vardır ki isimleri şunlardır: Şimalde Eolien'ler, Ustica, Garpte Aegat'lar, cenupta Pantellaria.

Eksker kısımlarında arazi üçüncü devre aiddir. Yalnız şimali garbi ikinci devredir. Şarkta volkanik arazi vardır.

Ada, dağılıktır. İtalyadaki silsilelerin devamı gibidir. Etna Yanardağı 3.275 metre irtifakındadır. Sicilya boğazında zaman zaman denizaltı volkanları zuhur eder.

Şimali sahili dağlarla çevrelenmiştir. Kayalıktır ve burada iyi iltica yerleri

vardır. Şark da, keza, girintili ve çıkıntılıdır. Buraya da sığınmak mümkündür. Cenup sahil alçak olmakla beraber arzalıdır.

Adanın iklimi iledir. Avrupada birinciği alır. Ovaları takriben tropikalıdır. Senelik vasatı hararet 18 derecedir. Kışınusaniye vasatı 11, temmuzda 25,5 derecedir. Yağmuru azdır. Senevi 60 santimetre. Dağlar, tabiatile daha çok yağmur görür.

Ağaçlar: Ovalarda zeytin, portakal, limon, hurma, muz, frenk inciri, pamuk da yetişir. Yüksek tepelerde badem ağaçları, şemsiye çamlar, servisi mevcuttur.

Sicilya, kurunu ilâda münbitliğine meşhurdur. Burada sert buğday, şarap ve saydığımız ağaçların meyvaları istihsal edilir. Cenup ovasında pamuk yetişir. En birinci badem müstahsil memleket Sicilyadır.

Kükürtlü sanayile yarar. Yün ve ipek fabrikaları vardır. Çiçek suyu, şeker kamışı şekeri yapılır. Balıkçılığı, süngerçiliği, mercancılığı vardır.

İdari noktadan Sicilya yedi eyalete ayrılır. Catane ve Palermde üniversiteler vardır. Başlıca şehirleri şunlardır: Mesina (180.000 nüfus), Palerm (402.000), Catane (260.000), Merkez Palerm'dir.

KUŞ BAKIŞI:

Paris'in mirasına konmak isteyenler

Kadın modasının merkezi olan Pariste büyük terzihanelerin kapandığından ve Fransızların bu mühim gelir kaynağını kaybetmek tehlikesine maruz bulunduğundan geçende bahsetmiştik. Dünyanın her tarafında bu kârli işi ele geçirmek için teşebbüsler vardır. Geçende de yazdığımız gibi müteşebbislerin başında Amerika geliyor. Esasen Paris büyük terzilerinden birçoğu Amerikaya gittiklerinden Yeni Dünyanın kadın modası merkezi olması ihtimali çok kuvvetlidir.

Fakat Avrupada da Parise birçok rakipler çıkmıştır. En kuvvetli rakip Viyanadır. Viyana modası ötedenberi, Paris modasından sonra Avrupada çok tesir yapıyordu. Eski Avusturya hükümeti zamanında, Viyana 35-40 milyonluk bir hükümetin merkezi iken bilhassa Orta Avrupada Viyana modası çok dikkatle takip edilirdi. Umumî harpte Avusturya hükümeti Paris modası yerine Viyana modasını ikame etmek için çok çalıştı. Ressamlar yeni modeller çizdiler, büyük terzihaneler bu modelleri göre elbiseler, tuvaletler hazırladılar. Avusturya hükümeti Viyananın en güzel kızlarından seçtiği mankenlerle beraber bu modelleri, harp halinde bulunmadığı bütün memleketlere gönderdi. Mankenler İstanbul'a da gelmişler ve Peraplasta yeni tuvaletleri göstermişlerdi. Fakat, kadınlar da dahil olmak üzere, herkes bu tuvaletlerden ziyade Viyanalı kızların güzelliklerine hayran olmuştu.

Avusturya hükümeti bütün gayretine rağmen, harp senelerinde bile, hiç bir tarafa Viyana modasını kabul ettirmeye muvaffak olamadı. Harp bittikten sonra gene her tarafa Paris modası aranmağa başlandı. Bu defa Viyana modası daha büyük muvaffakiyet temin edebilecek midir? Şimdilik bu, şüphelidir.

Avrupada ikinci rakip Torino şehridir. Fasist İtalya da Parisin mirasından birşeyler ele geçirmek istiyor. Bunun için hükümetin yardımı ile Torino'da büyük terzi müesseseleri kurulmuştur. Diğer taraftan mankenler için de bir mektep açılmıştır. İtalyanlara göre bir elbisenin güzel görünmesine onu giyenin çok büyük bir hissesi vardır. Bunun için mankenlere çok dikkat etmek lazımdır. Mankenlerin yalnız güzel ve vücutlarının mütenasip olması kâfi değildir. Bunlar aynı zamanda tahsil görmüş ve biraz psikolog olmalıdır.

İtalya hükümeti bu mülahazalarla manken mektebi açmıştır. Burada haftada 48 saat nazarı ders, 50 saat pratik ders ve beden terbiyesi, 15 saat de siyasi terbiye dersi verilmektedir. Bu suretle hazırlanan bir genç kız çok iyi bir manken olabilir. Mektebe 17-18 yaşında kızlar alınacak, tedrisat iki sene sürecektir. Mektepten çıkan mankenler 7, azami 8 sene mankenlik yapacaklar, bundan sonra, kismetleri çıkmazsa ticarethanelerde satıcı olacaklar.

Görülüyor ki Paris hasta, fakat ölmemiş iken mirasına konmak için her tarafa teşebbüsler vardır. Acaba burası canlanıp bütün bu mirasçıları hayal sukutuna uğratabilecek midir?

Tabiat bilgisi kitaplarını tedkik

Maarif Vekâleti ilmekteplere mahsus olarak tabiat bilgisi kitapları yazdırmağa karar vermiş ve bu maksatla bir müsabaka açmıştır. Muallimler tarafından yazılan kitaplar Maarif Vekâletine gönderilmiştir. Bunların tedkiki için Vekâlet, her vilâyetten birer muallim muraahhas gönderilmesini istemiştir. Diğer vilâyetlerden olduğu gibi İstanbul vilâyetinden de mütehasşs bir muallim gönderilecektir. Gidecek muallim, bugün maarif müdürlüğünce seçilecektir.

YÜCEL YAYINEVİ
Bu hafta sunulan eserleri:

1 - Yücel
Aylık Fikir ve San'at mecmuasının 2 nci sayısı
(Sayı 68,69,70,71)

2 - Arkadaş
Haftalık çocuk mecmuası
(Sayı: 3)
Hazırlayanlar: Cemal Nal
Güler - Vedat Günyol

Muayenzatından isteyiniz

Tarihî vesikalar

Bu İtalyan ultimatomunu, sabaha karşı tebliğ eden Yunan Başvekil ve Hariciye Nazırı B. Metaksas'ın katıyetle reddettiği malumdur. Yunan Başvekil ve Hariciye Nazırı B. Metaksas, bu kararını bütün Yunan sefaletlerine gönderdiği şu tamim ile bildirmiştir:

Yunan sefaletlerine

28 Teşrinievvel 1941

«İtalyan sefiri, bana sabah saat üçte bizzat bir nota vermiştir. İtalya hükümeti, bu notası ile Yunan hükümetini, askerî harekâtın inkışafı esnasında İngiliz donanması tarafından karasularının, sahillerinin ve limanlarının kullanılmasına tahammül etmek, Britanya hava kuvvetlerine levazım verilmesini kolaylaştırmak ve Yunan denizinde İtalya aleyhine askerî istihbarat servisinin organize edilmesine müsaade etmekle itham ediyor.

İtalya hükümeti, Çamlık ehali aleyhine benimsediği tedhiş siyaseti ve hududun dışı tarafında kargaşalıklar doğurmak için sarfedilmiş olan muannid gayretlerle Arnavutluk ehaliisine karşı yapılmış olan tahrikâmiz faaliyetleri Yunan hükümetine hatırlatmağı lüzumlu görüyor ve ilâve ediyor:

«İtalya bütün bunlara artık tahammül edemez. Yunanistanın bitarafılığı gitgide ve daha fazla olarak sadece zavahirden ibaret kalmıştır. Buna binaen İtalya hükümeti, Yunanistanın bitarafılığına ve İtalyanın emniyetine garanti olmak üzere kendi silâhlı kuvvetleriyle ve İngilizlere ile bugünkü ihtilâfının devamı müddetince Yunan toprağını muayyen bazı stratejik noktalarının ıssalını Yunan hükümetinden talep etmeye karar vermiştir.

İtalya hükümeti, Yunan hükümetinden bu işgale muhalefet etmemesini, bunun başarılmasına memur askerlerin serbesce müvuruna mümanaat etmemesini ve bu işgalin sulhpervane bir surette tahakkuku için askerî makamlara icap eden emirleri derhal vermesini talep ediyor. Eğer İtalyan askerleri mukavemete uğrarlarsa bu mukavemet silâh ile kırılacak ve bundan mütevellid mesuliyetler Yunan hükümetine terettip edecektir.»

İtalya sefiri, bana bu notayı verirken İtalyan askerlerinin Yunan toprağına girmek için saat 6 da harekâta başlayacağını ilâve etmiştir.

Sefire notanın muhtevasını ve ultimatomvarı mahiyetini, İtalyanın Yunanistan'a harp ilanı olarak telâkki ettiğim cevabını verdim. Yunanistanın bütün kuvvetleriyle İtalyan istilâsına karşı müdafaada bulunacağını malûmunuz olmak üzere ilâve ederim.»

İmza: Metaksas

Yunan Başvekil B. Metaksas, Roma Yunan sefirine de telgrafla şu talimatı verdi:

Roma Yunan sefaletine

28 Teşrinievvel 1940

«İtalya sefirinin bu sabah tevdi ettiği notada cebir kullanılmak tehdidile Yunan toprağına serbesce girilmesi ve stratejik noktaların işgali için iler sürülen talebi, İtalyan askerlerinin derhal Yunan toprağına tecavüzü takip etmemesi ve bugünkü şehirlere ve askerî hedeflere yapılan mükerrek hücumlar, İtalya tarafından kâsen sebebiyet verilen bir harp hali doğurmuştur. Yunanistan, bu harbi istemeyiş ve bundan içtinap etmek için elinden geleni yapmıştır.

Bu hâdiseler, yukarıki hususatı Hariciye Nazırına tebliğ ederek pasaportunuzu istemeyiş bizi, sizden ricaya mecbur ediyor.

İsviçre hükümetine müracaat ederek Yunan menafinin himayesini üzerine almasını rica ettik. İsviçre hükümetinin vereceği cevabı nazarı itibara almayarak maiyetinizdeki konsoloslar ile beraber hareketinizi tayin etmenizi ve icabında evrakın muhafazasını sefalet evrak muhafızına tevdi etmenizi rica ederiz.»

İmza: Metaksas

Yunan Başvekil B. Metaksas İtalya ile harp başlaması müneşebetile Yunan milletine hitaben şu beyannamayı nesretmiştir:

Yunan milletine

28 Teşrinievvel 1940

«Yunanistanın istiklâli, mülki bütünlüğü ve namusu için mücadele edeceğimiz saat geldi. En sıkı ve herkeşe müsaıf bir bitarafılık takip ettiğimiz halde bize hür Yunanlı olarak yaşamak hakkını tanımayan İtalya, bu sabah saat üçte benden kendi keyif ve arzusunı göre milli topraklarımızın bazı kısımlarını teslim etmemizi talep ve bunların işgali için askerlerinin bu sabah saat altıda ileri harekete başlayacağını bana tebliğ etti. İtalyan sefirine haddi zatında bu talebi ve yapıpı tarzını İtalyanın Yunanistan'a karşı ilanı harp etmesi şeklinde telâkki ettiğim cevabımı verdim.

Ecdadımız lâik ve bize temin etmiş oldukları hürriyete lâik olup

YUNAN Beyaz kitabı

İtalyan ultimatomuna Yunanistanın mukabelesi, harp başlıyor

Yunan Kralının, Başvekilin millete beyannameleri, Yunan büyük karargâhının ilk tebliği

«İtalyan ultimatomunu, sabaha karşı tebliğ eden Yunan Başvekil ve Hariciye Nazırı B. Metaksas'ın katıyetle reddettiği malumdur. Yunan Başvekil ve Hariciye Nazırı B. Metaksas, bu kararını bütün Yunan sefaletlerine gönderdiği şu tamim ile bildirmiştir:

İmza: Metaksas

Yunanistan kralı Majeste İkinci Jorj da millete hitaben şu mesajı ısdar etti:

Yunan milletine

«Hükümet reisi, Yunanistanın istiklâline kasdetmiş olan İtalya ile ne gibi şartlar altında harbe girişmeğe icbar edildiğimizi size biraz evvel haber verdi.

Bu büyük anda eminim ki her Yunanlı, erkek kadın her Yunanlı vazifelerini sonuna kadar yapacak ve şanlı tarihimize lâik olduklarını isbat edecektir.

Millet, Allaha ve ırkın mukaderatına iman ederek yekvücut ve tek bir insan gibi nihâi zafere kadar mukaddesatı ve ocakları için çarpışacaktır.»

İmza: İkinci Jorj

Yunan büyük karargâhı da as-

No. 23

Tercüme eden: A. HİLÂLİ

kerî harekâtın başladığını şu tebliğ ile ilan etmiştir:

28 Teşrinievvel 1940

«İtalyan askerî kuvvetleri bugün saat 5,30 dan itibaren Arnavutluk - Yunan hududundaki setir kitaatımıza hücum ediyorlar. Kitaatımız, baba topraklarını müdafaa ediyorlar.»

Yunan Beyaz Kitabının sonunda şu lâhika ilâve edilmiştir:

«İtalyan askerlerinin Yunan toprağından geri sürülmesi esnasında Yunan kumandanlığının eline İtalyan birlikleri kumandanlıklarına aid birçok evrak ve vesikalar geçmiştir. Bu vesikalar, Yunanistan'a karşı uzun zamandan beri başkının hazırlandığını isbat ediyor. Bunlar arasında Ferrara tümeni kumandanının tercüme edilen şu emri de mevcuttur:

Ferrara 23 üncü dağ piyade tümeni kumandanlığı kurmay kalemi T.T. 52 A. 26 teşrinievvel 1940 Ferrara'ya

«On dokuz aydan beri Arnavutluğun müstahkem ve hasin toprağında gözlerimizi yakın olan bir hedefe dikerek silâhlarımızı ve kalblerimizi çelikleştiriyoruz. Tek bir arzu ve emel etrafında toplanmış olan piyadeler, kara gömlekçiler, topçular, makinistler, bütün İtalyanlar ve Arnavutlar gözlerimizi Epire dikeyo-ruz.

Ferrara'nın defnesini, tekrar yeşillendireceğiz. Bu kanaatle, size muzaffetiyete kalbedilecek olan mukadelenin parolasını haykırıyorum: «Günümüz gelmiştir. Galip gelmeye lüzum vardır.»

Tümen kumandanı

Canini

— BİTTİ —

HAFTALIK PİYASA

Hariçten gelen mallar — İhracat maddelerimizin vaziyeti

Son zamanlarda Türkiye piyasasında en faal rol oynayan İngiliz ticaret birliği olduğuna şüphe yoktur. İngilizler en ziyade Ege münakasından mal almaktadırlar. Esasen harpten evvel de, hattâ senelerden beri İngiliz firmalarının Ege piyasası ile münasebetleri gene mevcuttur.

Kuru meyvalar, meyân kökü gibi maddelerin en büyük alıcısı İngiliz firmalarıdır. Harpten sonra bu münasebetler daha ziyade artmıştır. İngilizler şimdiye kadar satın aldıkları malları depolara doldurmuşlardır.

Mal satın alan ecnebi firmaların, derhal ihracat yapıp malı muhafaza etmeleri ilk defa bu harpte görülmüş bir hâdisedir.

İngiltereden gelen mallardan bahsetmek lâzım gelirse, bunların başında lokomotif, vagon ve diğer eşyayı kaydedebiliriz. Bu mallar Basra yolundan gelmiştir.

Bu hafta içinde, gene Basra yolundan birkaç otomobil ve kamyon da gelmiştir. Amerikan müesseseleri, bu yol üzerinden her nevi eşya vereceklerini âlakadamlara bilirmektedirler. Fakat Türkiye - Amerika arasındaki ticarî mübadelelerin inkışafı için dolar meselesinin bir an evvel halledilmesi icap eder. Malumdur ki, harpten sonra doların kıymeti artmıştır. Dünya piyasasında bir dolar bizim parayla aşağı yukarı 350 kuruştur. Halbuki Merkez bankasının dolara verdiği kıymet 130 kuruştur. Amerikan mal getirmek için bu fiat üzerinden te-diye yapmak imkânsız görülmektedir. Amerika ile iş yapan ithalat tacırları, dolar meselesinin ehemmi-

yeti hakkında Ticaret Vekâletine müracaatta bulunmuşlardır. Bir an evvel dolar meselesi halledilirse Basra yolu vasıtasile Amerikadan pahalı bile olsa mal getirmeye razı olanlar çoktur. Çünkü bugünkü şartlar altında, dışarıdan ucuz mal getirmeye hatırlardan geçirenler yoktur. Bir mal ne kadar pahalı gelirse gelsin, her halde piyasadaki satış fiatlerinden gene ucuz olabilir. Nete-kim İngiltereden gelen tenekelerin fiatları yrlıncı navlun yüzünden harpten evvelki fiatlere nispetle yüzde 50 derecesinde pahalıydı. Fakat piyasada en büyük ihtiyacı temin ettiği için, hiç kimse bu fiat farkı üzerinde durmamıştır.

İhracat maddelerimizin zazyiyeti

Bu hafta içinde en ziyade satılan malların başında tütün bulunmaktadır. Tütün en ziyade Almanyaya gönderilmiştir. İkinci derecede satılan mallar arasında tiftik, taze ve tuzlu balıklar, kuzu derisi bulunmaktadır. Bu hafta içinde bu maddelerin ekserisi Macaristana sevkedilmiştir. Bundan başka ihrac edilen mallar arasında ipeki kumaşlar da vardır ki, bunlar Fransaya boyanmak için gönderilmektedir. Bu kumaşlar tekrar memleketimize iade edilecek, ilkbahar mevsiminin modalık kumaşları halinde satılacaktır. Son zamanlarda Macarlar, İsviçreli deri daha ucuza kumaş boyayabileceklerinden bahsetmektedirler. Bu teklifler üzerine İsviçreye, Macaristana da boyanmak için kumaş gönderilmektedir.

Av derileri piyasası nazarı olarak açıldığı halde satış yoktur.

Hüseyin Avni

Manisa (Akşam) — Cumhuriyet Halk partisi Manisa vilâyet kongresi, vilâyet için çok faydalı kararlar vererek toplantılarını bitirmiştir. Toplantıda vah bir söylev vermiş ve partî müfettişi doktor Hasan Vasıf Samyürek de mukabele etmiştir. Gönderdiği fotoğraf valî ve partî müfettişi ile diğer delegeleri göstermektedir.

Tavuk suyu ile mamul bir tek

ÇAPAMARKA

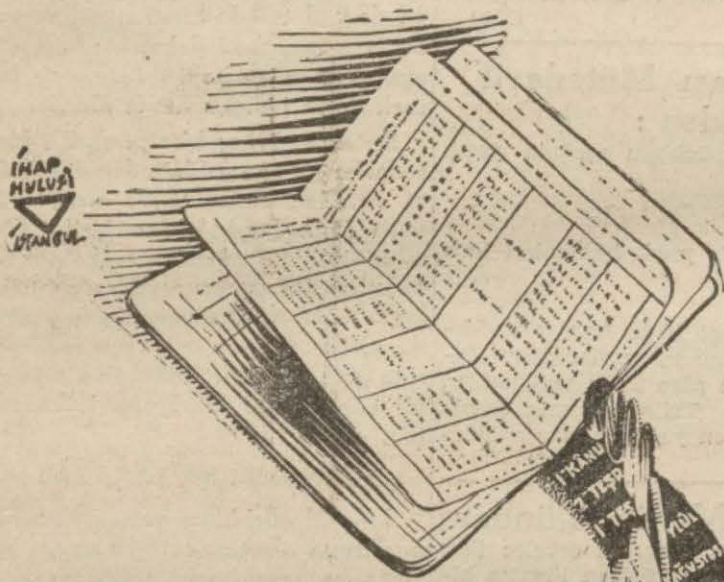
sebze ve hububat kompriması ile 24 saatlik
kalinizi temin edebilirsiniz.
Her büyük bakkaliye mağazasında bulunur.

Avrupanın en güzel aşı güllerini
Kerami GÜL bahçesinden tedarik
edebilirsiniz.

SIYAH GÜL de dahil

Büyük Gül Koleksiyonu.
Liste isteyiniz
Taşraya sipariş kabul olunur.
Kerami Parıldar
Uncular cad. İmam sok. No. 28
ÜSKÜDAR

T. İŞ BANKASI

1941 Küçük Tasarruf Hesapları İkramiye Plânı

Deniz harp okulu ve lisesi komutanlığından

Okulumuza 35 lira ücretle bir aşı alınacaktır. İsteklilerin aşağıda ya-
zılı evrak ile Heybeliada'daki okula müracaatları.

- 1 - Dilekçe.
- 2 - Polisçe musaddak hüsnü hal varakası.
- 3 - Nüfus cüzdanı veya sureti.
- 4 - Sıhhat raporu ve aşı kâğıdı.

«453»

İstanbul Levazım Âmirliği satın alma komisyonu ilânları

Behar kilosuna 44 kuruş fiat tahmin
edilen 44 ton sabun alınacaktır. Pa-
zarlıkla eksiltmesi 27/1/941 pazartesi
günü saat 14 de Tophanede Lv. Âmirliği
satın alma komisyonunda yapıla-
caktır. İlk teminatı 1452 liradır. Şart-
namesi komisyonunda görülür. İstekliler-
in belli saatte komisyonuna gelmeleri.
(809-358)

Bir adet soğuk hava odası yaptırıl-
acaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 27/1/941
pazartesi günü saat 15.30 da Tophane-
de Lv. Âmirliği satın alma komisyo-
nunda yapılacaktır. Keşif bedeli 7940
lira ilk teminatı 595 lira 50 kuruştur.
Keşif ve şartnamesi komisyonunda gö-
rülür. İsteklilerin belli saatte komis-
yona gelmeleri. (818 - 390)

Behar kilosuna 44 kuruş tahmin
edilen bin ton sabun alınacaktır. Pa-
zarlıkla eksiltmesi 27/1/941 pazartesi
günü saat 14.30 da Tophanede İst.
Lv. Âmirliği satın alma komisyonunda
yapılacaktır. İlk teminatı 21.350 lira-
dır. Şartnamesi komisyonunda görülür.
İsteklilerin belli saatte komisyonuna
gelmeleri. (810-359)

28 ton zeytin alınacaktır. Pazarlık-
la eksiltmesi 27/1/941 pazartesi günü
saat 15 de Tophanede Lv. Âmirliği
satın alma komisyonunda yapılacaktır.
Tahmin bedeli 7840 lira ilk temi-
natı 588 liradır. Şartnamesi komis-
yonda görülür. İsteklilerin belli saat-
te komisyonuna gelmeleri. (815 - 387)

Adet

4 frenbalataları.
1 klakson.
1 dış lastik. 600x16
2 iç lastik 600x16
Yukarıda yazılı otomobil malzemesi
alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi
28/1/941 salı günü saat 14 de Tophane-
de Lv. Âmirliği satın alma komis-
yonunda yapılacaktır. İsteklilerin te-
minatlarla belli saatte komisyonuna
gelmeleri. (814 - 386)

300 çift eldiven alınacaktır. Pa-
zarlıkla eksiltmesi 28/1/941 salı günü
saat 15 de Tophanede satın alma ko-
misyonunda yapılacaktır. Eldivenler
taliplerin getirecekleri yün eldiven
veya iç kürklü veya fanillâli göderi
eldivenlerden beğenilerek alınacağından
İsteklilerin nümune ve teminat-
larla belli vakitte komisyonuna gelme-
leri. (817 - 389)

100 adet nöbetçi muşambası alın-
acaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 28/1/941
salı günü saat 15.30 da Tophanede
Lv. Âmirliği satın alma komisyonunda
yapılacaktır. Taliplerin getirecekleri
nümunelerden beğenilmek suretile
alınacak olan işbu muşambaya İstek-
lilerin nümune ve teminatlarla belli
saatte komisyonuna gelmeleri.
(319 - 391)

15.000 adet ip yular sapı alınacaktır.
Pazarlıkla eksiltmesi 28/1/941 Salı
günü saat 14.30 da Tophanede Lv.
Âmirliği satın alma komisyonunda
yapılacaktır. Tahmin bedeli 2535 lira
ilk teminatı 190 lira 12 kuruştur. Nü-
munesi komisyonunda görülür. İstekli-
lerin belli saatte komisyonuna gelme-
leri. (320 - 392)

1000 adet et satırı ve 5000 adet et
bacağı müteahhid nam ve hesabına
alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi
29/1/941 çarşamba günü saat 14.30 da
Tophanede Lv. Âmirliği satın alma
komisyonunda yapılacaktır. Tahmin
bedeli 6500 lira ilk teminatı 487 lira
50 kuruştur. Nümuneleri komisyon-
da görülür. İsteklilerin belli saatte
komisyonuna gelmeleri. (821 - 468)

Haydarpaşa İstasyonunda 30.000
ton askeri eşya tahmil ve tahliye et-
tirilecektir. Pazarlıkla eksiltmesi
27/1/941 pazartesi günü saat 15.45 de
Tophanede Lv. Âmirliği satın alma
komisyonunda yapılacaktır. Tahmin
bedeli 12.000 lira ilk teminatı 900 lira-
dır. Şartnamesi komisyonunda görülür.
İsteklilerin belli saatte komisyonuna
gelmeleri. (822 - 469)

Beharine 90 lira tahmin edilen 25
adet maa kapak büyük bakır helva-
hane alınacaktır. Pazarlıkla eksilt-
mesi 29/1/941 çarşamba günü saat
14 te Tophanede Lv. Âmirliği satın
alma komisyonunda yapılacaktır. İlk
teminatı 168 lira 75 kuruştur. Nümu-
nesi komisyonunda görülür. İsteklilerin
belli vakitte komisyonuna gelmeleri.
(823 - 470)

Behar çiftine 750 kuruş fiat tahmin
edilen 1000 çift lastik çizme alınaca-
tır. Pazarlıkla eksiltmesi 30/1/941
perşembe günü saat 14 de Tophanede
Lv. Âmirliği satın alma komisyonun-
da yapılacaktır. İlk teminatı 562 lira
50 kuruştur. Nümunesi komisyonunda
görlür. İsteklilerin belli saatte komis-
yona gelmeleri. (828) (528)

1000 liralık kadar zeytin danesi
alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi
27/1/941 pazartesi günü saat 15 de
Tophanede Lv. Âmirliği satın alma
komisyonunda yapılacaktır. Katı temi-
natı 150 liradır. İsteklilerin belli
saatte komisyonuna gelmeleri.
(827) (527)

Behar kilosuna yedi buçuk kuruş
konulan 200 ton kadar arpa ve behar
kilosuna yedi kuruş yetmiş beş san-
tim konulan 200 ton kadar yulafın pa-
zarlıkla eksiltmesi 30/1/941 perşembe
günü saat 14.30 da Tophanede İst.
Lv. Âmirliği satın alma komisyonun-
da yapılacaktır. Arpanın ilk teminatı

AKG Radıyo

**KALİTE · ZERAFET · KONFOR ·
demektir...**

TOPTAN SATIŞ YERİ : İSTANBUL SULTAN HAMAM HAMDİ BEY GEÇİDİ No. 48 - 56 TEL. : 21295
PERAKENDE SATIŞ : ODEON MAĞAZASI, İSTANBUL - BEYOĞLU İSTİKLÂL CAD. No. 48 / 1

Her akşam: TAKSİM'de **KRİSTAL** Salonunda

Memleketimizin kıymetli okuyucusu olan Bayan

MUALLÂ kemanî **SADİ** ve arkadaşları

Sayın halkımızın yüksek alâka ve teveccühleriyle muvaffakiyetle seanslarına
devam ediyorlar. Ayrıca: 15 kişilik memleketin tanınmış sanatkarlarından
müteşekkil **SAZ HEYETİ** ve meşhur

POGANNİ KADIN ORKESTRASI

(LİLİ ŞEKYİ İdaresinde)

Her gün saat 4 ten 7 ye kadar HALK MATİNESİ Konsomasyon
13 buçuk kuruştur. Tel: 40099

Doktor Tevfik Akif Ayışık

Dahili Hastalıklar Müttehassısı

Beyoğlu Parmakkapı İmam
sokak numara 28 pazardan
maada saat 14-18 e kadar.

Gece müracaatları da kabul
edilir. Telefon: 43905.

Dr. İhsan Sami Öksürük Şurubu

Öksürük ve nefes darlığı, boğ-
maca ve kızamık öksürükleri
için pek tesirli ilaçtır.
Herkes kullanabilir.

Zayı - Beyoğlu yabancı askerlik
şubesinde verilen askerlik tezkere mi
kaybettim. Yenisini alacağım dan es-
kisinin hükmü yoktur.

Sivas Hafik kazasından Beydilli kö-
yünden 1316 tevelliüdü Hüseyin Karlı

ŞUBEYE DAVET

Fatih askerlik şubesinde
Yedek jandarma Yzb. Hüseyin oğ.
Necdet (2822) in şubeye müracaatı.

Dr. Horhoruni

Eminönü Nimet Abla gışesi
karşısındaki muayenehanesinde
her gün akşama kadar hastala-
rını tedavi eder. Telefon: 24131.

DOKTOR SAKIZ

Muayenehanesini, Kadıköy
Hâle sineması altındaki Moda
caddesine musadif Damacı so-
kağı 6 No. ya nakletmiştir.
Telefon: 60673.

1125 lira yulafın 1162 lira 50 kuruştur.
Nümuneleri komisyonunda görülür. İst-
eklilerin belli saatte komisyonuna gel-
meleri. (829) (529)

İran Baş Konsolosluğundan:

Fakir halde olup ve İrana gitmek isteyen İran Devleti Şahinşahisi
teb'alarının Baş Konsolatoya müracaat etmeleri beyan olunur.

Harp Akademisi Satın Alma Komisyonundan

Behar çiftine tahmin edilen bedel 40 kuruş olan 1465 çift köhne er kun-
durasının açık arttırma ile satışı 29/2. kânun/941 çarşamba günü saat
10 da akademi satın alma komisyonunda yapılacaktır. Kunduralar her gün
akademi deboyunda görülebilir. Arttırma münakasasına gireceklerin mü-
nakasadan evvel Beşiktaş mal müdürlüğüne yatırılmış 44 liralık teminat
mabuzlarla mezkûr günde komisyonumuza müracaatları. (537)

İstanbul Vakıflar Direktörlüğü İlânları

İstanbul ve Beyoğlu Vakıflar İdarelerinde açık (20) ve (15) lira asıl
maaşlı memuriyetler için 10/2/941 pazartesi günü saat 13.30 da Çemberli-
taş'da Vakıflar Başmüdürlüğünde tahriri müsabaka imtihanı yapılacaktır.
20 liralık memuriyetler için en az liseden ve (15) liralık memuriyetler için
en az orta mektepten mezun olmak lâzımdır. İsteklilerin memurin kanu-
nunda aranan evsafı haiz olmaları, muvazzaf askerlik hizmetlerini yap-
mış bulunmaları ve daire doktorluğunca yapılacak muayenelerinde sıhhi
Arzaları muamaları lâzımdır. Bu hususdaki dilekçeler aşağıda yazılı ve-
saikalarla birlikte 10/3/941 saat 12 ye kadar idaremize verilmiş bulunma-
lıdır.

- 1 - Zabıtaca tasdikli hüsnühal varakası
- 2 - Mahkûmiyeti sabıkası bulunmadığına dair müddeiumumilikten
tasdikli vesika
- 3 - Mektep şahadetnamesi veya musaddak sureti.
- 4 - Nüfus hüviyet cüzdanı veya musaddak sureti.
- 5 - 6 x 9 eb'adında dört fotoğraf.
- 6 - Ervelce başka bir yerde çalışmış olanların ayrılma sebeplerini gös-
terir vesika. (538)

İstanbul Ticaret ve zahire borsasından:

Borsamız mübayaacılarından Selâmi Salih Çene istifa etmiş olduğun-
dan muamaleyle Borsa muamelâtından dolayı bir ihtilâfları olanların
ilân tarihinden itibaren on gün zarfında Borsaya müracaatları ilân olunur.

Bahçekapıda Şapçı han satınalma komisyonundan

Cinsi	Adedi	Teminatı
Ekmek saçı	1400	315

Yukarıdaki malzeme pazarlık usulile satın alınacaktır. Şartname ve
nümuneleri komisyonundadır. Pazarlık 27/1/941 pazartesi günü saat 11 de
Bahçekapıda Şapçı hanındaki komisyonumuzda yapılacaktır. (525)